

PREZIDENTAS VALDAS ADAMKUS PRADĖJO DARBĄ

Vytautas Šeštokas

Šių metų vasario 26-oji tapo istorine. Tos dienos rytą Niujorko televizija savo rytinėje programoje parodė pokalbį su naujuoju Lietuvos prezidentu Valdu Adamkum. Kalbėta apie Lietuvos ir Amerikos lietuvius. Šią programą girdėjo milijonai amerikiečių visose Amerikos valstijose. Gerą progą tam suteikė Vilniuje įvykusi Lietuvos prezidento inauguracija. Milijoniniais tiražais išeinantys Amerikos dienraščiai plačiai aprašė šias iškilmes ir

pateikė nemažai žinių apie naująjį Prezidentą Valdą Adamkų. Tai buvo pirmas atsitikimas ne tik Lietuvos, bet ir Europos istorijoje, kad Amerikos pilietis išrinktas kitos valstybės prezidentu. Tačiau Prezidentas, dar prieš priimdamas priesaiką, atsiskaitė Amerikos pilietybės.

Skaitant Lietuvos valstybės Konstituciją, matyti, kad joje yra palikta galimybė neatsisakyti dvigubos pilietybės. Tačiau Valdas Adamkus žinojo, kad politinėje galvosenoje yra nepatogu būti prezidentu, turint dvigubą pilietybę. Lietuvoje yra žmonių, kurie visuomet jam dėl to priekaištautų. Todėl jis nuvyko į Amerikos ambasadą Vilniuje ir atidavė Amerikos piliečio pasą, parodydamas, kad yra pasiryžęs be priekaištų tarnauti Lietuvos valstybės garbei ir gerovei.

Valdas Adamkus pareiškė, kad jis bus visų Lietuvos

žmonių prezidentu. Jis nepriklauso jokiai partijai. Jo tikslas – suvienyti visą tautą. V. Adamkus laimėjo Lietuvos Prezidento rinkimus, gyventojams turint viltį, kad jis į savo kraštą atneš geras Amerikos vertybes. Juo labiau, kad jis Sovietų okupacijos metais negyveno Lietuvoje. Dabar, grįžęs į gimtinę, jis atsivežė ir naujas idėjas, kaip pagerinti Lietuvos gyventojų padėtį. Prezidento inauguracijos proga buvo atlaikytos iškilmingos pamaldos Vilniaus Katedroje.

Pirmasis Valdo Adamkaus siekis yra atgaivinti Lietuvos ekonomiką. Ne paslaptis, kad dalis Lietuvos gyventojų, ypač kaimuose dabar ekonomiškai gyvena blogiau, negu sovietų valdymo laikais. Kitas naujojo Prezidento siekis – kad Lietuva įsijungtų į Europos Sąjungą ir taptų NATO nare.

Romo Vilčiausko ir bendraautorių skulptūros "Angelas" kopija – LR Seimo dovana Prezidentui Valdui Adamkui.

J. Jasaičio nuotr.

tinkamai nepasirinkę pasidavė juodai tēkmei, su žmonomis ir vaikais (jau pasmerktais).

Kaip paskutiniai naujuoliai, mes didžiavomės ir džiaugėmės, ratifikuodami Jungtinių Tautų organizacijos patvirtintą "Vaiko teisių konvenciją", priimdami "Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą". Visa tai Didžiasalio (ir ne tik jo), mažiesiems nelaimėliams gali padėti tiek, kiek laikraščio lapas nuo rudens lietaus. Argi gali būti dar didesnis gyvas priekaištas?

Respublikos Prezidento inauguracijos dieną, Vilniaus sporto rūmuose sutikti klaidiečiai priekaištavo: signatarai, ar jūs žinote, kad greitai neliks nė vieno jūrinio laivo su Lietuvos vėliava? Dar 1995 metais Lietuvai priklausė per 130 įvairių tipų okeaninės žvejybos laivų. Gali būti, kad švėsdami Nepriklausomybės dešimtmetį, jų neturėsime nė vieno! Žmonės sakė: darykite ką nors, vėl kelkite tautą, nes jei neliks Lietuvos laivyno, neliks ir Klaipėdos. Kol vietinis meras (deja, taip pat signataras) žaidžia Napoleoną, Klaipėdą realiai valdo didesni ir mažesni nusikaltėliai.

Galima atsikalbinėti ir rodyti pirštu į buvusius ar esamus žemės ūkio ministrus, kurie, būdami agronomais, zootechnikais ar veterinarijos gydytojais, nemokėjo, o ir negalėjo mokėti tvarkyti jūrinio laivyno, nežinojo apie pasaulinį žvejybos verslą. Galima juos netgi apkaltinti, bet kas iš to?

Pūliuojančia žaizda tampa Lietuvos telekomo privatizavimas, prie kurio dabartinė valdančioji koalicija ilgai neapsistos. Ponia Laima

Andrikenė pažadėjo, kad toliau tikrai seks "Mažeikių nafta", tikriausiai su naftotiekiais, vėliau gal dujotiekiais, o gal geležinkeliais. Kas žino? Vieni tikisi už pusantro, o kiti ir už visus šešis milijardus litų turto parduoti.

Ir kas iš to, jei vėliau totalinės privatizacijos iniciatoriai bei vykdytojai bus pripažinti neteisiais (o tikiu, kad taip bus). Klaidos greitai daromos, tik taisomos labai lėtai. Už kelis iliuzinius šimtus žmogui sugrąžintų litų (atsėit, atstatoma dalis prarastų santaupų) šiandien perkamas tautos tylėjimas. O juk parduodamas realus valstybinumas!

Teisiškai, už didžiosios politikos durų likę signatarai, yra niekuo dėti, bet moralinė atsakomybė lieka ir mums. Niekas nuo jos neišvaduos. Už tai, kas įvyko ir už tai, kas dar negero įvyks. Kaip paskutinis melagis jaučiuosi prieš daugėliškėčius, vilki-jiečius, čekiškiečius ir daugelį kitų, kai 1989 ir 1990 metais jiems kalbėjau, kad nepriklausomybės reikia tam, kad mes patys galėtume valdyti savo imones, patys spręsti, kam ir už kiek parduoti benzina, cementą, mėsą ar sviestą. O jeigu tada mes, tuometiniai sąjūdiečiai, būtume sakę, kad ateityje parduosime ne tik cigarečių ar degtųjų fabrikus, bet ir Lietuvos televiziją su jos bokštu, naftos gamyklą, būsimą terminalą, aerodromus ir geležinkelį! Jei būtume sakę, kad Jurbarkė ar Tauragėje neliks nė vienos veikiančios buvusios imonės! Jei būtume aiškinę, kad darbininkams teks vienintelis darbas – iš Karaliaučiaus krašto po dešimtį

(Nukelta į 4 psl.)

SIGNATARO ATSAKOMYBĖ

 Dr. Leonas Milčius
 Kovo 11-osios Akto
 signataras

Tikriausiai nėra dienos, kad vienaip ar kitaip nebūtų prisimenama bei primenama: nesi ir nebūsi vien inžinieriumi, mokslininku, projektuotoju. Visą laiką išlieka politiko – signataro našta.

Vos ne kasmet, artėjant Kovo 11-ajai, kokia nors mokykla netikėtai prisimena ir pakviečia į svečius (tikiu, kad geranoriškai), kad pajavairintų istorijos pamoką ar iškilmingą vakarą neįprastu dalyku – gyvu signataru. Bet daug dažniau tenka sukūti kasdieninės politikos verpetuose, kurie lydi ir persekioja ne tik buvusį politiką – nepriklausomybės atstatymo Akto signatarą, bet kiekvieną žmogų: smulkų verslininką ar bedarbi, mokslininką ar ūkininką, pensininką ar studentą. Ir kuo toliau, tuo labiau įsitikinu, kad ta kasdieninė politika yra

daug teisingesnė, protingesnė ir švaresnė, negu "aukštoji", dažniausiai pagrįsta partiniais interesais, valdžios postais, lobistiniais tikslais. Teisingesnė, bet skaudesnė.

Aštuoneri nepriklausomybės metai. Už mėnesio kito – Sąjūdžio dešimtmetis. Visose pradžiose būta, svajota ir veikta, organizuota ir raginta. Lyg pavasariniuose laukuose sėtas ir prigijęs pats prasmingiausias gyvenimo tarpsnis. Dar ne derliaus metas, dar taip toli iki gražios brandos. Bet jau matosi, kurie žiedai duos vaisius, o kurie ne. Matosi, kurie vaisiai auga ir noksta sveiki, o kurie pūva arba tampa kirmėlių namais, pasak prof. V. Landsbergio, "kirmėlynu".

Žiūrint vartotojo akimis, negalima nesidžiaugti išnykusiomis eilėmis, leidimais ir "talonais". Išnyko įgriususi paprasčiausių prekių, netgi lietuviškų knygų stoka. Dar taip neseniai tik užsieniniuose filmuose matytos parduotuvės, jų prekių gausa, lengvosios mašinos, geresnė ar blogesnė reklama – šiandien jau kasdienybė. Tai labai gerai. Siekiančiuosius daugiau negu baltosnės duonos, nė už ką nepavyktų sugrąžinti į buvusį dogmatinį internacionalizmą, vieną olimpinę komandą, arba daugiamilijoninę armijo-

je priversti paklusti komandai "Smirno!" ("ramiai"). Tarpautinis pripažinimas, kitų valstybių ir savosios diplomatinės atstovybės, sava kariuomenė, savos sienos. Tiek daug to "savo", tokio brangaus ir kaitinančio širdį. Tikrai yra kuo džiaugtis ir kuo tikėti.

Bet ne apie tai susitikę žmonės kalba, ne už tai giria, peikia ar priekaištuoja. Daugiausia priekaištuoja. Ne, ne už apkalbose minimus įsigytus namus, sklypus ir kitus mistinius signatarų turtus. Gandai apie mūsų praturtėjimus jau išsisklaidė kaip rytmetinis rūkas. Tačiau mums priekaištaujama už valstybės pamatų trapumą, jos abejotiną ateitį, už griovimą primenančias reformas, už išduotą, nuskurdintą, likimo valiai paliktą žmogų – seną ir mažą, pradedantį gyvenimą ir jį įpusėjusį, dirbantį ir ieškančią darbo, vienodai nesaugų – mieste ar kaime. Esame barami už netikrą, be perspektyvos slenkančią gyvenimą.

Ten, kažkur toli, Ignalinoje, Didžiasalyje, savo valia įsikūrė pirmasis tautos "getas", į kurį renkasi neišlaisviusieji laisvos rinkos, iniciatyvos ir pasirinkimo laisvės. Pasirinkimo tarp plėsti ir būti apiplėštiesiems, pasirinkimo tarp kęsti ir kęsti. Neišlaikę ir

Girdėta iš Vilniaus

• **PREZIDENTŪROJE.** Prezidentas Valdas Adamkus kovo 6 d. pasirašytu dekretu pateikė Seimui svarstyti Gedimino Vagnoriaus kandidatūrą į Ministro pirmininko postą. Kovo 5 d. jis susitiko su valstybės kontrolieriumi Vidu Kundrotu ir Lietuvos banko valdybos pirmininku Reinoldijum Šarkinu – pareigūnais, kurie skiriami valstybės vadovo teikimu. Kovo 6 d. įvyko susitikimas su Seimo Nacionalinio saugumo komiteto pirmininku Algirdu Katkumi ir Valstybės saugumo departamento direktoriumi Jurgiu Jurgeliu. V. Katkus žurnalistams sakė, kad su Prezidentu kalbėta apie saugumo situaciją Lietuvoje, padėti pasienyje, operatyvinių tarnybų veiklos derinimą.

Lietuvos vadovas parašė laišką JAV Prezidentui Bill Clinton. Jame dėkojama už nuolatinę Amerikos paramą Lietuvai ir reiškiamas tikėjimas, kad abiejų valstybių vadovai aktyviai bendradarbiaus plėtojant dvišalius santykius įvairiose srityse. V. Adamkus Amerikos ambasadoriui Keith C. Smith taip pat perdavė savo laišką, skirtą JAV senatoriui John Glenn. J. Glenn kadaise dirbo kartu su V. Adamkumi JAV aplinkosaugos agentūroje. Įvyko susitikimas su Europos komisijos delegacijos vadovu ambasadoriumi Henrik Schmiegelow.

• **SUSITIKIMAS SU KARALIAUČIAUS ATSTOVAIS.** Kovo 6 d. Palangoje įvyko Lietuvos Seimo narių ir Kaliningrado srities Dūmos deputatų susitikimas. Buvo aptarti Lietuvos ir Kaliningrado srities ekonominiai santykiai, pasienio, kultūrinio bendradarbiavimo klausimai.

• **ŽUDYNES ORGANIZAVO MASKVA.** "Medininkų žudikai aiškūs", – skelbia laikraštis "Respublika". Tai Rygos OMON grupės "Delta" nariai, kurie laukė nakties, kad ja prisidengdami galėtų sėlinti prie Medininkų pasienio poste būdinių aštuonių Lietuvos pareigūnų. Įsakymas organizuoti Medininkų žudynes duotas Maskvoje.

• **KAUNO PLĖTROS FONDAS.** Tai šiomis dienomis įsteigta ne pelno organizacija, siekianti atstovauti miesto ir jo gyventojų interesams bei tiesiogiai bendradarbiauti su šalies, miesto bei apskrities valdžia. Ją įkūrė per 40 aktyviausių Kauno verslo, kultūros, mokslo ir meno atstovų. Fondo pirmininku išrinktas ekspremjeras Aleksandras Abišala.

• **KONSERVATORIAI BANDO SUSITARTI.** Konservatorių partijos vadovai – Vytautas Landsbergis ir Gediminas Vagnorius – bandė pamiršti pralaimėtą Prezidento rinkimų nuoskaudas. Apie tai skelbia "Lietuvos rytas". Dienraštis teigia, jog bandyta pašalinti pastaruoju metu kilusią politinę trintį. Pastaruoju metu Seimo vadovas buvo pareiškęs nepasitenkinimą dėl kai kurių Vyriausybės sprendimų. Premjeras kritikavo bandymus viešai per žiniasklaidą aiškintis tarpusavio nesutarimus ir kalbėjo apie atsistatydinimo galimybę. Susitikime valdančiosios frakcijos vadovai išreiškė norą atsižvelgti į Prezidento siūlymus, kad jo pirmieji žingsniai būtų sėkmingi. Didelių prieštaravimų neiškilo dėl Ryšių ir informatikos bei Statybos ir urbanistikos ministerijų panaikinimo.

• **BENDRADARBIAVIMAS.** "Lietuvos ir užsienio lietuvių ryšiai nėra pakankami. Daugiau abipusės naudos būtų pasiekta šiais klausimais pradėjus rūpintis aukštesniu – vyriausybiniu lygiu, įsteigiant ministro vadovaujamą struktūrą", – spaudos konferencijoje pasakė Lietuvos Respublikos Seimo pirmininko pavaduotojas Feliksas Palubinskas. Jis kartu su Liūda Rugieniene pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo ir JAV lietuvių bendruomenės atstovų komisijai, kurios posėdžiai vyko Vilniuje visą savaitę. Komisija renkasi posėdžiams tik du kartus per metus, o spręstinių problemų iškyla nuolat. Užsienio lietuviai, pasak F. Palubinsko, daug pasitarnavo ir dabar pasitarnauja Lietuvai. Gyvendami įvairiose užsienio šalyse, jie gali daug prisidėti, gerinant Lietuvos įvaizdį pasaulyje, yra tarpininkai tarp Lietuvos ir savo valstybių vadovybių. JAV lietuvių bendruomenės tarybos narės L. Rugienienės nuomone, nepakankamai išnaudojamos galimybės bendradarbiauti kultūros ir švietimo srityse. Užsienio lietuviai galėtų aktyviau remti Lietuvos jaunimo pastangas studijuoti JAV aukštesiose mokyklose, o iš Lietuvos laukiama didesnės pagalbos, puoselėjant lietuvių išievių bendruomenę.

• **A. ADAMKIENĖS VEIKLA.** Vilniaus rajone, Pikeliskėse, kovo 6 d. iškilmingai atidaryti Lietuvos labdaros ir paramos fondo "Padėkime vaikams ir seneliams" šeimyniniai globos namai. Tai – nevalstybinė vaikų globos įstaiga, įsikūrusi savivaldybės suteiktose patalpose. Ypač šiltai buvo sutikta į atidarymo iškilmes atvykusi Alma Adamkienė. Kovo 7 d. Lietuvos Prezidentas su žmona lankėsi Kaune.

• **RUOŠIAMASI DAINŲ ŠVENTEI.** Daugiau kaip 28 tūkstančiai Lietuvos šokėjų, dainininkų, muzikantų dalyvaus antrojoje Pasaulio lietuvių dainų šventėje, kuri įvyks liepos pradžioje. Dar tūkstantis dalyvių atstovaus keliolikai užsienio lietuvių bendrijų. (*Pagal Eltos pranešimus*)

Iš visur – apie viską

Algirdas Pužauskas

Demokratiniai rinkimai net ir Amerikoje sukelia daug nerimo, triukšmo ir įvairių kaltinimų. Vasario 26 d. JAV Senatas balsavo dėl rinkimų kampanijos finansavimo reformos. Tačiau nepavyko surinkti pakankamai balsų (reikėjo 60) ir užbaigti svarstyti šį klausimą. Deja, balsai pasiskirstė taip: 51-48. Finansavimo reformos buvo paliktos ateičiai. Neabejojama, kad panaši padėtis, artėjant rinkimams, bus ir Atstovų Rūmuose. Atsimename, kad ir pernai Senato komitetas visus metus nagrinėjo dabartinės JAV administracijos prasižengimus, renkant aukas demokratų partijos kandidatams. Beieškodamas finansinių pažeidimų, pats komitetas šiems tyrinėjimams išleido pusketvirto milijono dolerių.

Vasario mėnesį parlamento rinkimai prasidėjo didžiausioje demokratinio pasaulio valstybėje – Indijoje. Čia rinkimų sistema – žymiai sudėtingesnė. Balsavimo teisę turi apie 600 milijonų žmonių. Jiems teks išrinkti parlamentą, kuriame – 543 vietos, o kandidatų yra apie 5,000. Balsavimo būstinių yra 850,000. Jose dirba 4.5 milijono pareigūnų. Federalinės Indijos rinkėjai gyvena 25 valstijose ir 7 teritorijose. Žmonės naudoja 17 kalbų, tik 52% gyventojų – raštingi. Šalia 80% hindų tikėjimo žmonių, 14% sudaro musulmonai, 2% – krikščionys ir

RINKIMAI INDIJOJE

2% – sikhų. Šiaurės vakarų teritorijose – Assam ir Sikkim veikia nepriklausomybės ar didesnių autonominių teisių siekiančios partijos.

Daug kur balsavimas trukdomas arba boikotuojamas, balsavimo būstinės deginamos ir sprogdomos, puldinėjami jas saugantys kareiviai. Kai kur valdžios priešai sudegino balsadėžes. Tose vietose rinkimus teks pakartoti vėliau. Rinkimų kampanijoje jau žuvo keli šimtai žmonių. Paskutinė balsavimo diena numatyta birželio 21 d. Laukiama, kad šiaurinėse vietovėse pasibaigs šalčiai ir savo pilietinę pareigą galės atlikti jose gyvenantys žmonės.

Šie rinkimai Indijoje yra priešlaikiniai. Per 50 Indijos nepriklausomybės metų net 45 metus valdė Kongreso partija. Tačiau per ilgesnį laiką joje buvo išaiškinti finansiniai skandalai, partija pritrūko populiarių vadovų. Keli partijos vadovai žuvo per pasikėsinimus į juos. Įsteigta Indijos nacionalistų Bhartiya Janata partija, kuri atitraukė daug Indijos jaunimo. Trečioji reikšmingesnė Jungtinio fronto partija yra centro ir kairės grupių koalicija, kuri nesugeba rasti bendro kelio ir vieno vadovo. Nurodoma, kad tas frontas susideda iš 14 skirtingų grupuočių.

Per pirmąsias šešias dabartinių rinkimų dienas turėtų būti išrinkti 222 parlamento nariai. Tada jau bus žinomos rinkėjų nuostatos ir gal sumažės sprogdinimų ir kitų smurto veiksmų.

Pietiniame Indijos Coimbatore mieste sprogo dvi galingos bombos. Žuvo apie 60 žmonių. Policija įtaria dvi karingas musulmonų organiza-

cijas: Al Umma ir Visos Indijos Jihad komitetą. Abi šios grupės Indijoje uždraustos. Buvo manoma, kad sprogiškai, turėtų padėti laimėti balsų dešiniam hindų Janata partijos sparnui. Vienas užtaisas sprogo netoli tribūnos, kurioje kalbą turėjo sakyti Janata partijos vadas L.K. Advani. Policija paneigė ryšį tarp šio sprogo ir numatytos kalbos, o Kongreso partijos vadovas Sitaram Kesri net spėliojo, ar Janata veikėjai patys nesusprogdino tos bombos, tikėdamiesi gauti daugiau balsų. Bhartiya Janata partija tuoj pagrasino, kad kreipsis į teismą, pavadinusi tokį Kongreso partijos vadovo teiginį šmeižtu.

Indija ir kaimyninis Pakistanas iš britų išmoko ne tik demokratijos pagrindų, bet ir žaisti kriketą, šiek tiek panašų į amerikietišką beisbolą. Vasario mėnesį į Pakistaną nuvyko Indijos kriketo jaunimo rinktinė. Milijonai žmonių abiejose šalyse televizijos ekranuose stebėjo įtemptą žaidimą, kol Pakistano vyriausybė paskelbė sustabdyti rugtynes kaip užuojautos pareiškimą dėl žuvusių per sprogimą Indijos Coimbatore mieste. Indijos vyriausybė pareiškė Pakistanui protestą ir kriketo rungtynes nutraukė.

Kriketas nebežaidžiamas ir Bombėje, kai jo vadovu buvo išsirinktas dešiniųjų nacionalistų veikėjas Bal Thackeray. Šis net Bombėjaus vardą pakeitė į Mumbai. Teks palaukti, kol paaiškės, ar šie Indijos rinkimai atneš ramybę jau 967,612,800 gyventojų turinčiai valstybei ir leis sudaryti pastovią, vieniną veikiančią vyriausybę.

Keliais sakiniiais

• Rusijos prezidentas Boris Jelcin kritikavo vyriausybės veiklą. Po kelių dienų buvo paskelbta, kad iš pareigų atleisti: vicepremjeras Valerij Serov, švietimo ministras Vladimir Kineliiov ir transporto ministras Nikolai Cak.

• JAV paskelbė, kad atšaukiamas 35 metus galiojęs draudimas parduoti Pietų Afrikos respublikai ginklus ar jų dalis. Tas draudimas buvo likęs dar iš apartheido laikų.

• Dar vienas Bosnijos serbas Simo Zarič pasidavė tarptautiniam Hagos teismui, sakydamas, kad jis pasitiki to teismo bešališkumu ir nori at-

šaukti jo vardą teršiantį kaltinimą, kad jis 1992 metais žudęs savo kaimynus kroatus ir bosnius.

• Šveicarijos sostinėje buvo sulaikyti keli vyrai, bandę įtaisyti svetimame name šnipinėjimo įrenginius. Paaiškėjo, kad tai – Izraelio saugumo agentai, slėpę aparatūrą pastate, kuriame planavo apsigyventi islamo kovotojų grupės nariai. Šveicarijos vyriausybė pareiškė Izraelio valdžiai protestą ir ši atsiprašė už tai, kad buvo pagauti jos neatsargūs agentai.

• Ginkluotos Alžyro fanatikų grupės griebėsi naujos

taktikos. Pradėtos sprogdinti naftos vamzdžių ir geležinkelio linijos.

• Komunistinėje Kuboje pradėjo veikti naujai išrinktas parlamentas. Jo pirmasis darbas – išrinkti valstybės tarybos pirmininką (prezidentą). Vienintelis kandidatas į šį postą yra 71 metų Fidel Castoro.

• Turkijoje, grasindamas susprogdinti keleivinį lėktuvą, 31 metų vyras pareikalavo skristi į Irano sostinę. Dar

(Nukelta į 3 psl.)

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. – Subscription per year-\$35.00, first class-\$58 • Single copy-70 cents. Air mail overseas-\$110.00.

Prenumerata metams – \$35.00, pusė metų – \$20.00, pirmą klase – \$58 • Oro paštu į užsienį metams – \$110.00 • Atskiros numerio kaina 70 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį redakcija neatsako.

Redaktoriaus skiltis

RELIKVIJA

Dar senųjų laikų emigrantai, palikdami Lietuvą ir išvykdami "už jūrų-marių", gana dažnai pasiimdavo į tolimą kelionę kokią nors nedidelę, tačiau gimtąsias vietas arba jaunystės draugus primenantį daiktą. Per visas klajones stengdavosi jį išsaugoti, išlaikyti dvasinį ryšį su Tėvyne. Kartais išvykstančiam kokią nors kuklią dovanėlę įdėdavo mama, sesuo, draugė. Gal tai būdavo šalikėlis, kaip dainuojama vienoje mano jaunystės laikų dainoje ("šalikėli kelionei ir laimei davei") ar puodelis kavai, o gal pašventintas medaliukas ar Šiluvos Marijos atvaizdas. Tačiau visada šiai dovanėlei tiek ją įteikiantis, tiek ir priimantis suteikdavo ypatingą – sakralinę prasmę. Gal tik širdies balsu būdavo ištariama: "Tegul visur tave Viešpats saugo."

Prieš kurį laiką man visai atsitiktinai teko pabūti tokios relikvijos įteikimo tarpininku. Praeityje gana uoli išėivijos lietuviškosios veiklos darbininkė, nuoširdi skaitybės platintoja, sužinojusi, kad pasimatysiu su į Čikagą trumpam atvykusiu naujuoju Lietuvos Prezidentu, paprašė perduoti poniai Almai mažytę prisiminimo dovanėlę:

– Prieš keliolika metų, kai dar buvau stipresnė, apsilankiau Romoje. Visada minėsiu savo širdyje šią kelionę kaip didžiulę Dievo dovaną. Tai, ką perduodu dabar, parsivežiau iš Vatikano.

Senyvos moters akyse spindėjo ašaros. Kiek patylėjusi, ji tęsė:

– Viešpatie, kaip mes tikėjomės sugrįžti. Kaip svajojome, kad dirbsime savo Tėvyne, atiduodami jai visas savo jėgas. Deja, dauguma mūsų to laiko jau nebesulaukė. Juk tu matei, kiek bendro likimo brolių ir seserų ilsisi šiandien Visų sielų laukuose. Tik tie, kuriuos visiškai jaunučius išsivedėme arba ant rankų išsinešėme, šiandien dar gali sugrįžti. Bet juk nie-

kas prieš kokią dešimtį metų net svajonėse nebūtų išvydęs tos misijos, kuri teko Valdui ir Almai. Tegu palydi visus jų žingsnius globojanti Viešpaties ranka. Tesuteikia jiems stiprybės ir kantrybės. Almos misija bus be galo sunki. Kaip kažkada Birutės...

Prezidento namus pasiekiau jau gana vėlai. Iki jo išvykimo buvo likusi tik viena diena. Nebuvo laiko išsamiau nusakyti, su kokiomis mintimis palydėtas kryželis iš Vatikano. O gal ir nereikėjo nieko aiškinti, nes giliausios prasmės beveik neįmanoma perduoti žodžiais. Ji ateina kartu su relikvija.

Nuo to atmintino vakaro praėjo lygiai mėnuo. Ir štai tuose rūmuose, kuriuos 1991 metų sausio dienomis vadino Lietuvos širdimi, naujasis Respublikos Prezidentas priėmė priesaiką. Šalia jo atsisetojo ponias Alma. Elegantiška, nuoširdžiai žvelgianti į susirinkusius iškilmių dalyvius, tvirtai pasiryžusi palengvinti valstybės vadovo rūpesčių našta. Tepadeda jai visų mūsų linkėjimai...

Net ir pačios didžiausios šventės labai greitai praėina. Lieka tik jų akimirkos nuotraukose ir vaizdajuostėse, lieka jų nuotaika dalyvių atmintyje. Tačiau vasario 26-ąją Prezidento ištarti žodžiai apie kuriamąją tautos vaidmenį, apie tikėjimą ateitimi ir pasitikėjimą vienas kitu daugeliui mūsų įžiebė tvirtą viltį. Tie žodžiai buvo tokie dar neįprasti, taip smarkiai besiskiriantys nuo skambėjusių ankstesnių vadovų kalbose. Jie kvietė į bendrą darbą ir tikino, kad "galime padaryti viską".

Vėly vakarą pravažiavau Neris pakrante Katedros aikštės link. Aukštutinės pilies mūrai buvo taip įdomiai apšviesti, kaip niekada dar neteko jų matyti. Atrodė, kad šviečia pilies langai, kad valdovų rūmai – pilni gyvybės ir kažkokio nenusakomo jaukumo. Tarsi būtų jau atstatyti.

Juozas Žygas

Kuomet iš rytų juodi debesys atslinko ir užėjo tamsi naktis, daugelis galvojo, kad ji niekuomet jau nebepraeis. Tik tie, kurie nepalūžo ir nepasidavė, tikėjo, kad naktis – ne amžina, kad ir vėl ateis diena. Ir mes tikėjome, kad ta naktis turės praeiti. Bet ji buvo tokia ilga, jog pradėjome abejoti, ar mes besulauksime jos pabaigos. Juk daug mūsų sielų laukė ir nebesulaukė...

Laimingai susiklosčius aplinkybėms, Sovietų sąjunga, "žvaigždžių karų" lenktynių išvarginta, pradėjo braškėti. M.Gorbačiovas, tai jausdamas, nors ir nieko neduodamas, norėjo padėti valdyti. Jis paskelbė "atoslūgį" ir "persitvarkymą" (perestroiką), kuri turėjo suteikti komunizmui žmogiškesnę, netgi besišypsantią kaukę. Tie, kurie išsilaisvinimo laukė, tuo pasinaudojo. Prasidėjo demonstracijos ir tautų teisių reikalavimai.

Lietuvos komunistų partija, jausdama, kad žemė iš po kojų slysta, žengė reikšmingą žingsnį. LKP suvažiavimas priėmė nutarimą, kuris ir pasaulinėje istorijoje bus įrašytas: Lietuvos kompartija atsiskyrė nuo TSKP. Tai buvo labai ryžtingas, drąsus posūkis.

1990 m. sausio 13 d.

prieš lėktuvą puolant ginkluotiems vyrams, patys keičia grobiką sugriebė ir gerkai primušė. Jis jokios bombos neturėjo.

• Kinijos komunistinė spauda paskelbė, kad Liaudies suvažiavimas greit paskelbs daug svarbių ir reikšmingų pakeitimų ekonomikos reformų srityje.

• "New York Times" laikraščio ir CBS televizijos stoties surengtoje apklausoje nemaža dalis amerikiečių pareiškė, kad jiems visai nerūpi prezidento B. Clinton asmeniniai ryšiai su merginomis, kol jis tinkamai atlieka savo pareigas. Net 59 proc. pasakė, kad jiems būtų suprantama, jei prezidentas ir neskųtų visos teisybės apie savo intymius santykius. Pusė visų apklaustųjų pasisakė už tai, kad visokie tyrinėjimai tuo klausimu būtų nutraukti.

KOVO 11-OSIOS STEBUKLAS

"Stuttgarter Zeitung" rašė: "Lietuvos KP lyderis lokio irštvoje". Maskvoje jis sąmoningai šypsojosi prieš užsienio televizijos kameras. Jis atvyko į SSRS sostinę patirti centrinės valdžios nuotaikų prieš nepaprastai komplikotą M.Gorbačiovo vizitą į Lietuvą. Duodamas interviu gavėje jis kalbėjo anaipol ne kaip prašytojas. Jo mintys buvo atviros, kaip ir inirtinam šalčiui atlapota krūtinė. Lietuvoje baimės jau nėra. "Kas nors turi būti pirmas, tai – mūsų likimas", – pasakė A. Brazauskas apie Lietuvos ėjimą priekyje. Visiškai gali būti, kad šiam vyrui ir lietuvių tautai šiomis dienomis pasauliniame vyksme teks istorinis vaidmuo." (cituoju iš "Atgimimo", 1990 I 19-26).

Tikriausias žingsnis link nepriklausomybės atstatymo buvo Sąjūdžio pergalė. Vasario 24 d. rinkimuose Sąjūdis pasiekė triuškinančią pergalę prieš komunistų partiją. Tad beveik visiems buvo aišku, kad sekantis žingsnis – nepriklausomybės atstatymo paskelbimas. 1990 m. kovo 11 d. susirinko Aukščiausioji Taryba (vėliau pavadintą Atkuriamuoju Seimu - red.) į savo pirmąją sesiją ir vienbalsiai paskelbė NEPRIKLAUSOMYBĖS ATSTATYMO AKTĄ: "Lietuvos Respublikos Aukščiausioji taryba, reikšdama Tautos vilią, nutaria ir iškilmingai skelbia, kad yra atstatomas 1940 metais svetimos jėgos panaikintas Lietuvos Valsty-

bės suvereninių galių vykdymas, ir nuo šiol Lietuva vėl yra nepriklausoma valstybė."

Tai išgirdęs, pasaulis nustebė, kad Lietuva kaip legendinis Feniksas prisikėlė. Tą dieną įvyko tai, kuo daug kas negalėjo patikėti ir ko negalėjo suprasti. Ateities istorikai, kurie rašys apie Sovietų Sąjungos subyrėjimą, turės nuo tos dienos pradėti, kadangi su Ko-vo 11-osios akto paskelbimu Lietuva formaliai išstojo iš Sovietų Sąjungos. Tuo pradėtas "Blogio imperijos" subyrėjimas.

Lietuvos Nepriklausomybės atstatymas, "logiškai" galvojant, negalėjo įvykti. Daugelis ragino, kad reikia eiti lėčiau. Pagal aeronautikos dėsnius, bitė kamanė negalėtų skristi, o vis tik ji skrenda. Tad Lietuvoje laimėjo tie, kurie formaliaja logika nesivadovavo, bet turėjo Lietuvos viziją. Laimėjo tie, kurie tamsiuose ir audringuose debesyse matė Lietuvos Vytį, rytmečio saulės apšviestą.

Aštuoneri metai praėjo nuo to laiko, kai imperija pradėjo byrėti. Nuo visiško surimo ją sulaukė tik Vakarų pasaulio kapitalas. Tačiau visiško Rusijos subyrėjimo bijant ir jai pataikaujant, meška vėl pradeda riaumoti. Vašingtonas tai girdi ir ragina Lietuvą su Rusija sugyventi. Tačiau jis užmiršo, kad Lietuvai neprašytą kaimyną – vadinamąją Kaliningrado sritį davė, tuo lyg girnų akmenį po kaklu pakabindamas.

Iš visur – apie viską

(Atkelta iš 2 psl.)

• Kubos vyriausybė paskelbė, kad ji iš kalėjimų paleido 299 asmenis, kaip buvo pažadėjusi besilankančiam Kuboje popiežiui Jonui Pauliui II-jam. Dar planuojama paleisti apie 20. Tai daugiausia silpnesnės sveikatos, vyresnio amžiaus kaliniai.

• Libane minosvaidžiais ginkluoti, Irano remiami partizanai puolė Izraelio kareivių stovyklą, nušovė keturius kareivius, padegė amunicijos sandėlius. Izraelio artilerija apšaudė "Dievo partijos" musulmonų slėptuves. Izraelio spauda skelbia, kad panašių užpuolimų metu pernai žuvo 39 Izraelio kariai.

• Pietų Korėjoje pasirodė iš komunistinės Šiaurės Korėjos pėbėgę keli korėjiečiai. Atvežti į Ameriką, jie Nacionaliniame spaudoje klube pasakojo apie gyvenimo są-

lygas vadinamosiose Šiaurės Korėjos "perauklėjimo stovyklose". Daug kalinių miršta nuo šalčio, bado ir negydomų ligų. Viena moteris kalbėjo, kad normalūs žmonės taip žiauriai nesielgia net su gyvuliais, kaip komunistai Šiaurės Korėjoje elgiasi su savo tautiečiais.

• Rusijoje prieš 6 metus sudaryta valstybinė komisija paskelbė, kad 1991 m. miške, prie Jekaterinburgo miesto rasti žmonių kaulai tikrai yra buvusio Rusijos caro, jo šeimos ir keturių tarnų palaikai. Komisija rekomendavo perlaidoti tuos kaulus liepos 18 d. St Petersburg, Rusijos carų kriptojė. Visai nelauktai šiam pasiūlymui nepritarė Rusijos ortodoksų bažnyčios vadovybė, sakydama, kad reikėtų tuos kaulus palikti ten, kur jie dabar yra. Esą nereikėtų draskyti senų žaizdų.

SIGNATARO ATSAKOMYBĖ

(Atkelta iš 1 psl.)

kartų per dieną nešioti krepšius su ten nupirktais pigesniais maisto produktais ir taip užsidirbti skurdžiam pragyvenimui, būtume buvę nušvilpti. Jei būtume sakę, kad nemunais per būsimos nepriklausomos valstybės sienas tekės kaimo vyrus nuodijantis spirituotas "kaukolinis", niekada nebūtume buvę išrinkti Nepriklausomybės Akto pasirašymui. Ne tam kvietėme žmones, ne apie tai kalbėjome, ne tokį kelią valstybei ir žmonėms žadėjome. Tad vardan savo sąžinės, su dabartinių strateginių objektų išpardavimu sutikti negalime.

Gal dėl to dabar valdžioje esantiems kolegoms ne visi signatarai yra mieli, o dažnai aukštų pareigūnų netgi atvirai ignoruojami. Girdime, kad tada ant Nepriklausomybės atstatymo Akto ir dviejų parašų užteko, o visi kiti esą tik nereikšmingi prisiplakėliai. Jei kas ir yra linkęs pamiršti Vasario 16-os Akta, kaip patį geriausią pavyzdį, tai derėtų prisiminti elementarų kanceliarinių dokumentų ruošimo reikalavimą: ant akto būtinai pasirašo visi komisijos ar kokį kitą sprendimą priėmusios grupės nariai. Taigi niekam nederėtų pamiršti, kad **1990 m. kovo 11-ąją buvo priimtas Aktas**, o ne koks nutarimas ar protokolai!

Ne vienam gali kilti klausimas: o gal po šitokių klaidų ir klydimų, kai vešliau už bet kokį dilgėlyną išikerojo nusikalstamumas, kai vidury baltos dienos kitatautis maniakas iššaudė visą lietuvišką kaimą, o laikraščių puslapiai ištisai mėgaujasi kriminaliniais nusikaltėliais, kai iš politinio elito išnyko sąvokos "dora" ir "teisingumas", gal jau neverta minėti Kovo 11-osios? Jokių būdu nesutinku su tokiu siūlymu! Šia diena

Laisvės varpas – LR Seimo rūmų vestibulyje Lietuvos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos dieną.

J. Jasaičio nuotr.

privalome džiaugtis ir didžiuliu, nes ji įkūnijo pačią svarbiausią lietuvių tautos valios išraišką, jos didžiules vidines galimybes, galėjimą pakilti, susitelkti ir tarti: **pasauli, mes esame ir būsim tokie, kokiais norime būti.** O ir pastarieji aštuoneri nepriklausomybės metai nebuvo vien griovimas ir praradimai.

Labai gaila, kad nė viena buvusi ar esama Vyriausybė, nė vienas buvęs ar esamas jos vadovas nepasirinko ne kartą tautininkų siūlyto aktyvaus valstybės kūrimo, jos gamybinių, ekonominių ir socialinių galių stiprinimo kelio, bet pasuko labai siauru ir rizikingu išsipardavimo bei parsidavimo keliu. Tačiau kelia viltį tai, kad vis ryškėne gyvenimo norma tampa demokratija ir kad žmonės ja vis geriau išmoksta naudotis. Ramus ir tolerantiškas valdančiųjų jėgų pasikeitimas, netgi pavyzdinis Respublikos Prezidento posto perdavimas rodo, kad tauta vis tik sugeba pati, pagal savo pasirinkimą,

valdžią suteikti arba ją atimti. Ji jau išmoksta kontroliuoti politines partijas ir valdinius.

Neretai savo darbo kabinate peržvelgiu ant sienos kabantį 1990-1992 m. Aukščiausios Tarybos deputatų plakatą, kuriame iš 124 signatarų net 5 jau turi antrąją – gyvenimo baigties datą. Kai kurie buvę kolegos signatarai labai tvirtai įsitaisė valdžios postuose, kiti tapo žymiais verslininkais, bankininkais. Gi tretieji, atlikę savo šventą pareigą, tyliai sugrįžo į ankstesnes darbovietes.

Atrodo, gražiai ir garbingai užverstas istorinių metų puslapis. Vis labiau ištvirtina nauja, jaunesnė karta, sugebanti daug geriau gyventi didesnių ir laisvesnių galimybių sąlygomis. Bet vis tik kai kas lieka. Lieka didžiulė atsakomybė už tai, kas nelabai pasisekė. Atsakomybė už paliktas spragas. Ta pati pareiga buvusiems rinkėjams. Lieka ir skausmas dėl nusivylusio, puolusio ar kitaip gyvenimo ir likimo nukriusio žmogaus.

PASAULIS IR LIETUVA

*** PROVOKACIJA PRIEŠ LATVIJĄ.** Rusijos Užsienio reikalų ministerija paragino tarptautinę bendriją imtis ryžtingų veiksmų prieš Latvijos valdžią, kurios nurodymu kovo 3 d. Rygos centre buvo išvaikyta rusakalbių pensininkų demonstracija. Rusijos prezidento spaudos sekretorius Sergej Jastržembskij pareiškė, jog Rusijos prezidentas Boris Jelcin pritaria Rusijos užsienio reikalų ministro Jevgenij Primakov pareiškimui, kad mitingo išvaikymas Rygoje esąs šiurkštus žmogaus teisių pažeidimas. Susidarius tokioms aplinkybėms, negali būti jokių kalbų net apie ruošimąsi Latvijos prezidento Guncio Ulmanio susitikimui su B.Jelcin. Rusijos kairiųjų radikalų opozicijos atstovai prie Latvijos ambasados Maskvoje surengė nesankcionuotą piketą, protestuodami prieš Rygos policijos veiksmus. Baltarusijos užsienio reikalų ministras Ivan Antonovič pareiškė, kad Baltarusijos URM "oficialiai pritaria" Rusijos pozicijai, esą Latvijos teisėsaugos institucijos neleistinais panaudojo fizinę jėgą prieš pensininkus.

Latvijos Užsienio reikalų ministerija išplatino pareiškimą, kuriame Latvija smerkia Rusijos mėginimus politizuoti rusakalbių pensininkų piketo išvaikymą Rygoje ir bandymus pateisinti piketuotojų neteisėtus veiksmus, kurie kėlė grėsmę viešajai tvarkai. Latvijos URM taip pat mano, kad ekstremistiniai Rusijos politinių partijų atstovų pareiškimai dėl Latvijos yra "kategoriskai nepriimtini ir pavojingi". Latvijos ministrui pirmininkui Guntarui Krastui susidarė įspūdis, kad pensininkų piketas prie Rygos Dūmos galėjo būti Rusijos provokacija. Jo manymu, Rusijos televizijos dalyvavimas ir aktyvumas liudija, kad piketas buvo suderintas su Rusija. *ITAR-TASS, INTERFAX, BNS, REUTERS*

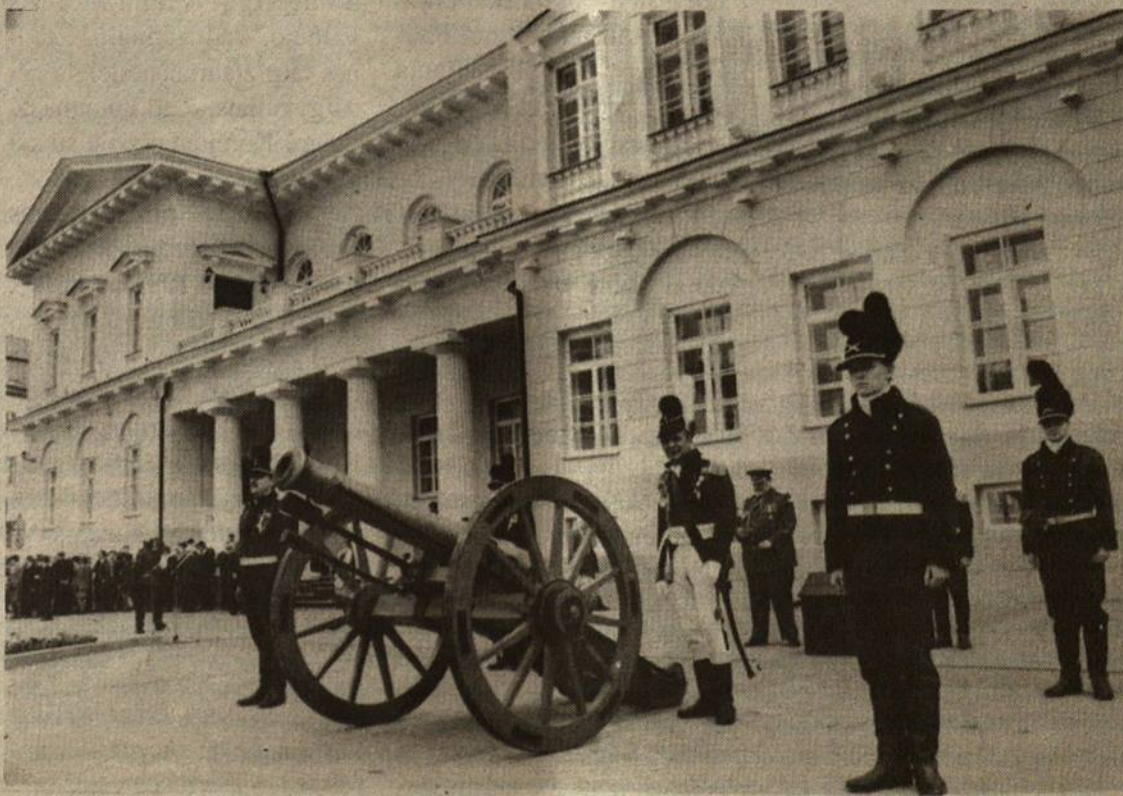
*** RUSIJA PRIEŠ NATO.** Grupė RF Valstybės Dūmos deputatų nusiuntė paklausimą Rusijos Užsienio reikalų ministrui Jevgenij Primakov, kuriame išreiškė susirūpinimą Rusijos nesugebėjimu priešintis NATO plėtrai į Rytus. Jie teigia, kad Rusija negauna jokios praktinės naudos, dirbdama Rusijos-NATO nuolatinėje taryboje, piktinasi NATO informacinės atstovybės atidarymu Maskvoje, reiškia nusistebėjimą ekonominio bendradarbiavimo plėtimu su aiškiai "antirusiškos pozicijos" besilaikančiomis bei aktyviai besistengiančiomis pakliūti į NATO Baltijos valstybėmis. Siūloma parengti valstybinę priešinimosi aljanso plėtrai programą. Rusijos Valstybės Dūmos Anti-NATO komisija balandžio 16 d. ketina surengti tarptautinę parlamentinę konferenciją NATO plėtros ir Europos saugumo klausimais, o taip pat priešinimosi NATO "ekspansijai į Rytus" reikalams aptarti. Kvietimai į konferenciją jau išsiųsti Rytų ir Vakarų valstybėms, NVS šalims bei Baltijos valstybėms. *INTERFAX*

*** VAKARŲ POŽIŪRIS.** Estijos prezidentas Lennart Meri, skaitydamas paskaitą Oksfordo universitete, pareiškė, jog didžiausia kliūtis Baltijos valstybėms įstoti į NATO slypi ne Maskvoje, o Vakaruose. Prezidento nuomone, Baltijos valstybės savo pasiruošimu nesiskiria nuo jau įvardintų būsimomis NATO narėmis Rytų Europos šalių. *BNS*

*** KALBŲ VARTOJIMAS.** Plečiantis Europos Sąjungai, kyla problema dėl augančio kalbų skaičiaus. Daugybė dokumentų dulka ES archyvuose, kadangi nėra pakankamai parengtų specialistų, galinčių išversti juos į gimtąsias būsimųjų narių kalbas. Didžiausia problema yra mažiausios kandidatės, nes stokojama paruoštų vertėjų. ES samdo 1236 vertėjus, iš kurių didžiausią skaičių sudaro vokiečiai, tačiau neturi nei vieno estų, lietuvių ar slovėnų vertėjo. ES įstatymų vertimui į švedų ir suomių kalbas reikėjo 3 metų, ir šios šalys už vertimus apmokėjo pačios. Po to dar 18 mėn. reikėjo, kad Komisija patikrintų vertimus. Komisija turėtų parūpinti darbą 90 vertėjų naujų narių kalboms. ES pareigūnai Roderick Jones ir Douglas Jenks lankosi universitetuose nuo Slovėnijos iki Estijos, dairydami tinkamų vertėjų. *DPA*

*** RUSIJOS SKOLOS.** Vyriausybės šaltinių duomenimis, Rusijos užsienio skola šiuo metu sudaro per 130 mlrd. USD. 97,8 mlrd. USD buvo išiskolinusi SSRS, o 33,8 USD jau išiskolino nepriklausoma Rusija. *INTERFAX*

*** ŠVEDIJA GRAŽINS PINIGUS.** Švedija paskelbė ketinanti grąžinti Lietuvos, Latvijos ir Estijos piliečių bei bendrovių pinigus, kurie Švedijos bankų sąskaitose buvo įšaldyti per Antrąją pasaulinę karą. Švedijos vyriausybė priėmė principinį sprendimą pradėti išmokėti per karą įšaldytus bankuose pinigus jų savininkams ar paveldėtojams. Kovo 5 d. Švedijos spauda paskelbė sąrašus asmenų ir firmų, kurių sąskaitos iki šiol išliko šalies bankuose. Atidaryti įšaldytas bankų sąskaitas daug metų reikalavo žydų turto grąžinimo komisija, mananti, kad dauguma jų priklausė žydams, kurie mirė, arba buvo nukankinti karo metais nacių stovyklose. *BNS*

Lietuvos Prezidentūros rūmai Vilniuje, Daukanto aikštėje.

Viktoro Kapočiaus nuotr.

Lietuvos nepriklausomybės 80-mečio ir Kovo 11-osios minėjimai

MINĖJIMAS LEMONT, IL

Amerikos Lietuvių Tautinė sąjunga kovo 8 d. surengė Kovo 11-osios minėjimą Pasaulio Lietuvių Centre Lemonte. Kapelionas kun. A. Paliokas Palaimintojo Jurgio Matulaičio bažnyčioje aukojo šiai progai skirtas Šv. Mišias.

Po mišių įvyko akademi-ja ir meninė programa PLC Didžiojoje salėje. Kalbėjo dr.

Jonas Valaitis. Meninę pro-gramos dalį atliko visiems gerai pažįstama ir mėgiama lietuvių tautinių šokių grupė "Grandis". Minėjimui vado-vavo ALTS-gos vicepirmi-ninkas Stasys Briedis.

*Dr. Laima Šimulienė
Amerikos Lietuvių
Tautinė Sąjungos
sekretorė*

ŠVENTĖ ELIZABETH, NJ

*...Po vergijos dienų
vėl laisva ir gyva
Panemunės laukų
nemari Lietuva..."*

R.Kisielius

Jau 80 metų Lietuvoje ir po visą pasaulį išblaškyti lie-tuviai mini savo valstybės at-kūrimo šventę. Gal tik minty-se tą dieną sukalbėdavo mal-dą Sibiro tremtiniai, gal ne-labai drąsiai jausdavosi, į Rą-sų kapines prie dr. Jono Ba-sanavičiaus kapo susirinkę studentai, bet niekas tos dienos nepamiršdavo. Daug "darbo" Vasario 16-ąją turė-davo ir šnipeliai...

Pasikeitė laikai. Lietuva – vėl laisva ir nepriklausoma valstybė. Ir šventė šiemet ne-eilinė – jubiliejinė. Daugu-ma Lietuvių bendruomenės apylinkių paminėjo šią datą.

New Jersey lietuviai gana gausiai susirinkę į Elizabeth, šventę pradėjo šv. Mišiomis šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Po jų visi perėjo į parapi-jos salę, kur vyko iškilmingas minėjimas ir meninė dalis.

Po sugiedotų Amerikos ir Lietuvos himnų, Julija Jasai-tienė sukalbėjo maldą už Lietuvą. Net iš Ashford, CT atvykęs inžinierius Vytautas Alksninis pasakė kalbą, supa-žindindamas su paskutiniais įvykiais Lietuvoje bei aptar-damas labiausiai rūpimus klausimus. Kalba buvo įdomi ir klausytojui jam tikrai ne-gailėjo plovimų. Gubernato-rės C. Whitman sveikinimą

New Jersey lietuviams per-skaitė Rasa Juškienė.

Meninę dalį pradėjo dau-geliui jau pažįstama solistė Angelė Kiaušaitė ir jos akomponiatorius Eric Hough-ton. Vėliau prie jų prisidėjo ir LB Elizabeth apylinkės pir-mininkas smuikininkas Julius Veblaitis.

Solistę scenoje pakeitė poetas Romualdas Kisielius. Jis labai išpūdingai paskaitė pluoštelį eilėraščių iš spaudai ruošiamos naujos poezijos knygelės "Saulėlydžio ug-nys". Visus atlikėjus publika palydėjo ilgais plojimais.

Minėjimą ir meninę dalį į magnetofono juostelę įrašė į svečius atvykęs "Laisvės ži-burio" vedėjas Romas Kezys. Tai buvo maloni staigmena.

Salėje vyko paaugotų lie-tuviškų suvenyrų, Nepriklausomos Lietuvos prieškarinių sidabrinių pinigų ir knygų pardavimas. Visos surinktos lėšos buvo skirtos Lietuvių bendruomenei. Susirinkusieji taip pat gausiai aukojo ir ki-toms lietuviškomis organiza-cijoms.

Laikas neprailgo ir prie vaišių stalo. Žmonės dėkojo šeimininkėms už skaniai pa-ruoštus užkandžius ir pyra-gus, o Juliai Veblaičiui, Ri-mantui Bitėnui ir visiems or-ganizatoriams už puikiai su-ruoštą Nepriklausomybės šventės paminėjimą.

Gražina Kisielienė

ALT Čikagos skyriaus surengtame Lietuvos nepriklausomybės 80-mečio minėjime: solistė G. Bingenytė, kanklininkė D. Kimtytė ir Lietuvos Vyčių, "Spindulio" bei Čikagos lituanisti-nės mokyklos tautinių šokių ansambliai.
J. Tamulaičio nuotr.

DAUG MINĖJIMŲ ČIKAGOJE

Čikagoje ir jos apylinkė-se Lietuvos Nepriklausomy-bės šventės minėjimų nieka-da netrūkdavo. Ir šiemet jų gausiai užderėjo. Rengė visi, kas tik norėjo, net sakyčiau, be jokio saiko. Jų net ir tą pa-čią dieną čia būdavo po du – tris. Atrodė, lyg vyktų kažko-kios varžybos: kas sutrauks daugiau publikos ar surinks daugiau pinigų.

Nuo senų laikų Čikagoje būna taip vadinami pagrindi-niai Nepriklausomybės šven-tės minėjimai, kuriuos orga-nizuoja Čikagos Lietuvių ta-ryba – ALT padalinys. Šie-met minėjimas įvyko vasario 15 d. Marijos aukštesniosios mokyklos salėje. Tačiau apie 1300 vietų turinti salė buvo beveik patuštė (susirinko gal 300-350 žmonių), nes tą pa-čią dieną rengė "savo" minė-jimus ir kiti. Vienas iš tokių didesniųjų tą patį sekmadienį buvo LB Lemonto apylinkės valdybos suorganizuotas PLC Lemonte.

Marijos aukšt. mokyklos salėje buvo gana įdomi meni-nė programa, o ir kalbos ši kartą neprailgo. Čia pagrindi-nį pranešimą perskaitė ALT pirm. dr. Jonas Račkauskas, kuris iškėlė daugelį Lietuvos dabartinio gyvenimo negero-vių. (Kai kam atrodė, kad to-kiomis progomis reikėtų to vengti). Kalbėjo ir naujasis Lietuvos generalinis konsulas Gintaras Apuokas. Iki šiol čia buvo tik garbės, o ne karjeros konsulas. Taip pat sveikini-mo kalbą pasakė ir JAV kon-greso narys, trečiosios kartos lietuvis John Sheshtokas. Illi-nois gubernatoriaus atstovė Pat Michalsi perskaitė guber-natoriaus Jim Edgar prokla-maciją šios šventės reikalu. Buvo perskaitytas ir miesto mero Richard Daley raštas.

Visus smagiai nutėikė jaunieji Lietuvos Vyčių ir "Spindulio" grupių tautinių šokių šokėjai, kurie pateikė įdomią programą. Gražiai dainavo sol. G. Bigenytė,

kanklėmis grojo D. Kimtytė. Programa baigta visiems su-dainavus "Lietuva brangi".

Teko dalyvauti ir Nepri-klausomybės šventės minė-jime, kuris buvo surengtas šv. Antano parapijos salėje vasa-rio 8 d. Ciceroje. Čia Cicero ir apylinkių lietuviai atskirai stengėsi paminėti šią reikš-mingą sukaktį. Kalbėjo Lie-tuvos Gen. Garbės konsulas Vaclovas Kleiza, kuris savo mintis dėstė gana sutelktai ir trumpai. Ir jis nevengė kelių pastabų dėl nelabai suprantamų reiškinų, kurie vyksta Lietuvoje dabar. Susirinku-sius pasveikino Cicero mies-to prezidentė, lietuvių kilmės Betty Loren (Laurinaitytė), kuri su visa miesto valdžia į šį minėjimą apsilankė. Meni-nėje dalyje pasirodė vilnietė aktorė Irena Leonavičiūtė, kuri jau ilgesnį laiką čia gy-vena. Ji padėklamavo poetės J. Degutytės eilių.

Edvardas Šulaitis

Illinois valstijos gub. atstovė Pat Michalski (viduryje) su gubernatoriaus Jim Edgar proklamacija. Šalia jos (iš kairės): ALT Fondo pirm. Matilda Marcinkienė, ALT pir-mininkas dr. Jonas Račkauskas, JAV kongresmenas John Šimkus, LR Gen. konsulas Giedrius Apuokas ir ALTS pirmininkas Petras Buchas.
E. Šulaičio nuotr.

JAV Kongreso narys John M. Šimkus – Vasario 16-osios minėjime.
J. Tamulaičio nuotr.

PIRMOSIOS FLORIDOS LIETUVIŲ DIENOS

Juozas Šulaitis

I St. Petersburgą vasario mėn. 21-22 dienomis suvažiuavo iki šiol nematyti daug lietuvių iš Floridos ir kitų apylinkių. Atvyko ir gražus būrys lietuvių kilmės amerikiečių bei jų draugų. Buvo atvykusių ir iš Čikagos, Klyvlendo, Niujorko, Bostono bei kitų vietovių.

Šv. Judo katedros centre 5815 - 5th Ave., N. talpinančiame iki 1000 žmonių, vyko Floridos lietuvių dienos. Šeštadienį (vasario 21 d.) 10 val. ryto vėliavų pakėlime dalyvavo jungtinis Floridos lietuvių choras, kuriam vadovavo muzikas Bronius Kazėnas, akomponavo muz. Rėgina Ditkienė. Pakiliai nuskambėjo Amerikos ir Lietuvos himnai.

JAV LB Floridos apygardos pirmininkas Liutaveras Siemaška pasveikino susirinkusius ir pakvietė Floridos lietuvių dienų organizatorius Angelę Karnienę ir Mečį Šilkaitį vadovauti programai. Pasveikinę susirinkusius, programos vedėjai pažymėjo, kokią didelę reikšmę turi ši išeivijos lietuvių kultūros šventė. Sveikinimo žodžius tarė kongresmeno Bill Young atstovas George Kretikos, LR ambasados Vašingtone pirmasis sekretorius Rolandas Krisčiūnas, Golfport miesto atstovas, LB Tarybos prezidiumo pirmininkas Donatas Skučas. Pinella County atstovas ponas Harris perskaitė Floridos lietuvių dienų proklamaciją. J.E. vyskupas Paulius Baltakis sukalbėjo šiai progai skirtą malda – invokaciją.

Angelė Karnienė ir Mečys Šilkaitis perskaitė negalėjusių dalyvauti šiame renginyje sveikinimus. Jie pakvietė visus aplankyti parodas ir stebėti muzikinius pasirodymus. Meninėje programoje dalyvavo jau minėtas Floridos lietuvių telkinių choras, vadovaujamas muz. B. Kazėno, tautinių šokių grupė "Grandis", atvykusi iš Čikagos (vadovė – Violeta Smieliauskienė – Fabijonovich), moterų ansamblis iš St. Petersburgo (vadovė R. Ditkienė), vyrų ansamblis iš St. Petersburgo (vadovas – B. Kazėnas), tautinių šokių grupė "Audra" iš St. Petersburgo (vadovė – Dalia Adomaitienė). Rusteikos monologus iš S.Kymantaitės-Čiurlionienės veikalo "Aušros sūnūs" padeklamavo Vincas Žebertavičius iš Sunny Hills, FL. Per "Muzikos pusvalandį" puikiai pasirodė Krulikų šeima iš Ft. Myers, FL. Skambėjo smuiko, violončelės ir pianino muzika. Jauki, maloni nuotaka lydėjo per visą progra-

mos laiką. Visus atlikėjus bei jų vadovus publika labai šiltai priėmė. Juk tai – didelio pasišventimo vaisius.

Ypatingo dėmesio sulaukė 15-18 šimtmečio Lietuvos valdovų rankraščiai ir Didžiosios kunigaikštystės išpūdingi vaškiniai anspaudai. Paroda pirmą kartą surengta už Lietuvos ribų. Šią vertingą parodą organizavo Balzeko Lietuvių kultūros muziejus Čikagoje, kuris padėjo ją atvežti į Floridos lietuvių dienas. Atvežimo išlaidas sutiko padengti Lietuvių klubas ir jo ribose esančios organizacijos. Dalyvavo ir pats St. Balzekas kartu su Lietuvos valstybinės Mažvydo bibliotekos rankraščių skyriaus vedėja Jolita Steponavičienė. Ji parodos lankytojams ir pristatė visą kolekciją – dvidešimt kaligrafiškų, gausiai dekoruotų eksponatų. Dėkojame sumaniems Floridos lietuvių dienų organizatoriams, pasirūpinusiems šia paroda.

Tuo pačiu metu vyko ir kitos parodos. Meno parodoje dalyvavo Floridos menininkai Rimgailė Zotova, dr. Antanas Lipskis ir Juozas Sodaitis. Dr. Jonas Šalna pristatė savo kompozicijas, pagamintas iš medžio šaknų. Buvo Lietuvos istorijos, žymių lietuvių portretų, retų pašto ženklų rinkiniai, medžio ir gintaro dirbiniai. Parodos sukėlė didelį susidomėjimą. Visą laiką veikė lietuviška kavinė su tradiciniais lietuviškais valgiais, saldumynais ir visokiais gėrimais.

7 val. vakaro Katedros centre įvyko pokylis. Į jį net negalėjo sutilpti visi norintys, nes 420 vietų buvo išparduotos. Grojant geram orkestrui, Lietuvių dienų dalyviai pasišoko, pabendravo su svečiais. Aktorė Dalila Mackialienė paskaitė humoristinės Antano Gustaičio poezijos ir nežinomo autoriaus feljetoną "Krikštynos prieš gimimą".

Pertraukos metu Elvyra Vadopoliene ir Eduardas Lepas įteikė medalius laimėjusiems teniso varžybas: vyrų vieneto – A. Kušeliauskui, moterų – D. Miselis, vyrų dvejeta – Vytautui Grybauskui ir Jurgiui Vadopalui, moterų dvejeta – A. Solienėi ir D. Miselis, mišraus dvejeta – V. Vebeliūnienei ir A. Andriuliui.

Sekmadienį (vasario 22 d.) šv. Judo katedroje įvyko iškilmingos šv. Mišios, skirtos Lietuvos nepriklausomybės 80-mečiui. Mišias aukojo J.E. vysk. Paulius Baltakis, asistuojant šv. Kazimiero mišijos vadovui kun. Steponui Ropolui OFM, kun. dr. M.

Čyviui, kun. dr. M. Kirkilui ir kun. Kluoniui. Mišių metu giedojo jungtinis Floridos lietuvių choras, vargonavo Šv. Judo katedros vargonininkas dr. Bill Picher. Mišių auką nešė Liutaveras Siemaška ir Donatas Skučas. Religinis skaitinys skaitė A. Karnienė (angliškai) ir M. Šilkaitis (lietuviškai). Jie taip pat įteikė po knygą apie Lietuvą Šv. Judo parapijos klebonui ir diakonui už parodytą nuoširdumą ir talką, šią šventę ruošiant.

Po apeigų katedroje visi nuvyko į Lietuvių klubą – į (Nukelta į 7 psl.)

Floridos Lietuvių dienų organizatoriai ir programos vadovai – Angelė Karnienė ir Mečys Šilkaitis. J. Šulaičio nuotr.

Tautinių šokių grupė "Grandis" iš Čikagos – Floridos lietuvių dienose. J. Šulaičio nuotr.

Jungtinis Floridos lietuvių choras – Lietuvių dienų atidarymo iškilmėse. J. Šulaičio nuotr.

M.Mažvydo bibliotekos Rankraščių skyriaus vedėja Jolita Steponavičienė supažindina su XV-XVIII šimtmečio Lietuvos valdovų dokumentais. J. Šulaičio nuotr.

PIRMOSIOS FLORIDOS LIETUVIŲ DIENOS

(Atkelta iš 6 psl.)

Floridos lietuvių dienų užbaigtuves. Jose dalyvavo apie 450 asmenų. Dar kartą buvo gera proga pabendrauti su atvykusiais svečiais ir pasidalinti gausiais išpuošimais. Lietuvių klubo pirm. Antanas Gudonis pasveikino susirinkusius. Po pietų dainavo St. Petersburgo vyrų ansamblis, vadovaujamas muz. B. Kazėno, akomponuojant muz. R. Ditkienei. Mečys Šilkaitis paskaitė savaitines Lietuvos įvykių žinias. JAV LB Floridos apygardos pirm. L. Siemaška padėkojo atvykusiems svečiams. A. Karnienė ir M. Šilkaitis dar kartą dėkojo visų sričių vadovams ir jų talkininkams, prisidėjusiems prie Lietuvių dienų suruošimo.

Floridos lietuvių dienose (iš kairės): LR ambasados Vašingtone pirmasis sekretorius Rolandas Krisčiūnas, Angelė Karnienė ir Stanley Balzekas.
J. Šulaičio nuotr.

Juozas Taoras Vasario 16-osios minėjime, prie savo surengtos parodos Lietuvių klube, St. Petersburg, FL.

BUVUSIAI VILNIETEI MARCELEI

– 105-ERI!

Marcelė Vitaitė-Kulbickienė gimė 1893 m. vasario 22 d. Vilniuje. Dar vaikystėje netekusi motinos, iki 15-os metų gyveno su pamote. Jos du netikri broliai 1909 m. pakvietė Marcelę į Ameriką. 16-os metų mergina atvyko į Pennsylvania. Vėliau ji ištekėjo ir tapo Kulbickiene. Susilaukė penkių vaikų, iš kurių šiuo metu gyvena tik dvi dukros, gimusios 1922 ir 1925 m.

Marcella Kulbickas (taip ji vadinama dabar) gyvena

Manor Nursing Care, globojama dukters Lily Hocevar. Ji žvali, visada besišypsanti savo kukliame vežimėlyje atšventę garbingą, jai Dievo skirtą 105 metų jubiliejų. Susirinkę giminės, pažįstami ir draugai sugiedojo "Ilgiausių metų" anglų ir lietuvių kalbomis. Ją pastoviai kalbino ir garsiai viską aiškino kunigas Gediminas Kijauskas S.J. Žvali Marcelė užpūtė simbolines 5 žvakutes ant didžiulio gražiai papuošto torto.

Susirinkusieji vaišinosi ir džiaugėsi Marcelės jubiliejumi pagalvodami: "O kiek gi mes sulauksime ir ar suvoksime, kiek sulaukėme metų?"

Marcelė dabar nesirūpina rytdiena, nes, kaip sakoma, "rytojais pats pasirūpina savi". Mes visi Marceli linkėjome stiprios sveikatos, žvalios nuotaikos, o svarbiausia – sulaukti 21-ojo amžiaus. Neaišku tik, ką galvojo pati Marcelė, žvelgdama į gėles ir dovanas.

Banga Grigaliūnaitė

105-ąjį gimtadienį švenčianti Marcelė Kulbickienė (pirmoje eilėje, šalia klebono G. Kijausko) su giminėmis ir pažįstamais.

KGB LIETUVOJE

Arvydas Anušauskas

(Tęsinys. Pradžia – 42 nr.)

Iš viso KGB rezidentūroje Berlyne liko 16 paveikslų, iš kurių 7 – ypač vertingi. Sunku dabar sužinoti, kokie tai paveikslai, nes joks jų sąrašas nebuvo skelbiamas. Gal tai paveikslai iš paskutinės 1990 m. kovo mėnesio siuntos, kuomet M. Žilinsko žmona perdavė 16 paveikslų. Tarp jų buvo ir žinomų dailininko Polio Klėjaus ir Johano Henšo kūriniai. KGB prisiminė "seną M. Žilinsko pažadą" šiuos paveikslus perduoti SSRS Kultūros fondui. Pats kolekcionierius niekada nekalbėjo apie paveikslų perdavimą kam nors kitam, išskyrus M.K. Čiurlionio dailės muziejų Kaune (tarpininkaujant Dailės muziejui Vilniuje).

Tam, kad sunkiai sergantis kolekcionierius nepamirštų savo "pažado", gen. mjr. N. Leonovas įsakė R. Marcinkui asmeniškai organizuoti "operatyvinių priemonių kompleksą", kurio galutiniu tikslu būtų "šių meno kūrinių perdavimas" Maskvos muziejams. Visa tai turėjo būti atlikta pačiu trumpiausiu laiku, laikantis visų konspiracijos priemonių. M. Žilinskas tai turėjo patvirtinti atitinkamu dovanojimo aktu arba testamentu. Vykdytojai – KGB 1-ojo skyriaus darbuotojai P. Sinkevičius ir A. Židko.

Tuo ir baigiasi M. Žilinsko kolekcijos grąžinimo Lietuvai istorija. Daug minčių sukelia KGB vaidmuo. Kas žino, ar pakeliui į Lietuvą "nubyrėjo" tik 16 paveikslų?

VLIK-as – sovietinio saugumo akimis

Kiekvienam buvusiam VLIK-o tarybos ir valdybos nariui būtina suvokti, kad jo veikla visuomet buvo sekama, kad buvo išnaudojama kiekviena galimybė sukompromituoti – ir kaip asmenį, ir kaip Lietuvos išlaisvinimo proceso dalyvį.

Visai KGB sukurta sistema buvo būdinga savo politinius priešininkus suvokti primityviai, pagal komunistinės ideologijos schemas. Antra vertus, kiekvienas sovietinei valdžiai priešišku jėgų organizacinis krustelėjimas, kiekvienas kovotojų už Lietuvos išlaisvinimą susitelkimas, kiekvienas jų veiksmas nedelsiant buvo įvertinamas. Kelias dešimtis metų buvo sekamas Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo komitetas (toliau – VLIK-as). Dvidešimt viename bylos tome sukaupta visa sekimo medžiaga. VLIK-o pagrindinis tikslas buvo suvoktas labai

tiksliai – "Lietuvos suverenos valstybės atstatymas". Nors karo metais VLIK-as ir jį sudarančios organizacijos nariai aktyviai dalyvavo antinacinėje kovoje, bet KGB vis tiek laikėsi savo schemas: "Dauguma VLIK-o funkcionierių aktyviai bendradarbiavo su vokiečiais ir rėmė juos, kuriant ginkluotus nacionalistinius junginius kovai su puoliančia sovietine kariuomene". VLIK-o pateikimą kaip vokiečių bendrininkų – kolaborantų, o vėliau – kaip amerikiečių žvalgybos agentų, KGB manė esant pakankamu VLIK-o kompromitavimui.

1964 m. VLIK-as suvienijo savyje penkiolikos politinių organizacijų atstovus. Jas KGB vertino, kaip "neturinčias lietuvių emigracijoje jokios realios jėgos", bet jų veiklai kaip ir anksčiau skyrė didelį dėmesį. Pirmiausia dėmesio "objektais" tapdavo veikliai pasireiškiančios institucijos bei jų vadovai: VLIK-o valdyba (nuo 1979 m. buvusi Vašingtone), Tautos fondas (Niujorke) ir kt. KGB dėmesį ypač paskatino suaktyvėjus okupuotos Lietuvos klausimo kėlimas R. Reagan administracijos valdymo metu. Domino kontaktų su JAV kongresmenais užmezgimas, ryšiai su Europos saugumo konferencijos Madride dalyviais, okupuotų Baltijos valstybių klausimo kėlimas Europos parlamente. Pastarajame 1983 m. priėmus rezoliuciją, siūlančią Baltijos šalių klausimą svarstyti SNO dekolonizacijos komisijoje, VLIK-o pirmininkui dr. K. Bobeliui 1982 m. Australijoje išgavus aukštų valstybės pareigūnų patvirtinimą dėl Lietuvos okupacijos nepripažinimo, tarptautinėje arenoje vėl nuskambėjo Lietuvos vardas. Iš savo pusės KGB darė viską, kad taip neatsitiktų.

Visi aktyvūs VLIK-o nariai buvo sekami ne vienerius metus. 1979 m. kovo mėn. VLIK-o valdybos pirmininku išrinkus buvusį (1970-1978 m.) Amerikos Lietuvių Tarybos (toliau – ALT) pirmininką Kazį Bobelį, jam jau buvo sudaryta sekimo byla "Povstaniec" ("sukilėlis"). Kitiems aktyviems VLIK-o veikėjams taip pat buvo sudarytos atskiros bylos: buvusiam valdybos pirmininkui Kęstučiui Valiūnui – byla "Plunksna", vicepirmininkui Liūtai Griniui – byla "Prezident", buvusiai valdybos sekretorei Vaivai Vėbraitei-Gust – byla "Nadežda" ("viltis"), vicepirmininkui Jokūbui Stukui – byla "Vjun" ("vikruolis").

(Tęsinys – kitame numeryje)

VATIKANO MENO TURTO PARODA

Henrikas Stasas

Imperatoriumi Konstantinui suteikus krikščionims laisvę, Vatikane buvo pastatyta pirmoji bazilika, kuri išstovėjo iki 16-ojo šimtmečio. Ant jos pamatų buvo pastatyta dabartinė šv. Petro bazilika. Netrukus iškilo ir didieji Vatikano pastatai. Ypač daug meno darbų buvo sukurta, puošiant Sikstinų koplyčią, kurioje posėdžiaudavo kardinolų kolegija. Prie koplyčios puošimo prisidėjo daug to laiko menininkų, iš kurių tarpo labiausiai iškilo Mykolas Angelas (Michelangelo Buonarroti-red.). Jis freskomis išpuošė koplyčios lubas ir jos vakarinę sieną. Dalis renesanso laikotarpyje sukurto gobelenų, tapybos bei plastinio meno kūrinių pasiekė ir Klyvlendo Meno muziejų. Juos dabar ir galite pamatyti.

Parodoje pirmą kartą šia pus Atlanto rodomi 32 meno kūriniai. Romoje jie laikomi Sikstinų koplyčioje, Laterano rūmuose, popiežiaus privačioje koplyčioje bei Vatikano bibliotekos muziejuje – Museo Sacro. Dalis jų buvo ilgą laiką saugomi slaptoje vietoje: per šimtmečius jų niekas nebuvo matęs. Po to, kai popiežius Leonas III 800 metais karūnavo Karolį Didįjį, jis surinko visas bažnytines brangenybes ir relikvijas, sudėjo jas į kedro dėžę ir paslėpė ją Sant Lorencio koplyčios altoriuje. Tik 1903 metais popiežius Pijus X dėžę iškėlė į viešumą ir ją perdavė Vatikano bibliotekai – Museo Sacro.

Klyvlendo muziejuje dabar rodomi Vatikano Sancta Sanctorum meno kūriniai, kurie mūsų muziejų pasiekė tik po ilgų derybų su Vatikanu. Sumanymą surengti tokią parodą Meno muziejuje pirmasis pasiūlė diecezijos vyskupas Anthony Pilla. Vienų priešpiečių metu jis tą mintį išsakė muziejaus direktoriui R. Bergman, susiedamas su diecezijos 150 metų sukaktimi. R. Berman ši mintis ne-

paprastai patiko. Netrukus jis su vyriausia muziejaus kuratore Diana de Garzia pradėjo rūpintis parodos rengimu. Jam į talką atėjo pats vysk. A. Pilla, kuris monsinjorui T. Borglio padedant, sudarė galimybę muziejaus vadovams susisiekti su atsakingais Vatikano pareigūnais. Mat T. Borglio, kilęs iš Klyvlendo, dabar dirba Vatikano diplomatinėje tarnyboje. Taip po derybų, trukusių daugiau kaip du metus, Vatikano užsienio reikalų ministras kard. Angelo Sodano pasirašė leidimą išvežti meno kūrinius į JAV. Atsižvelgiant į vysk. A. Pilla didelį įnašą į šios parodos organizavimą, Meno muziejus ją dedikavo diecezijos 150 metų gyvavimo sukaktimui.

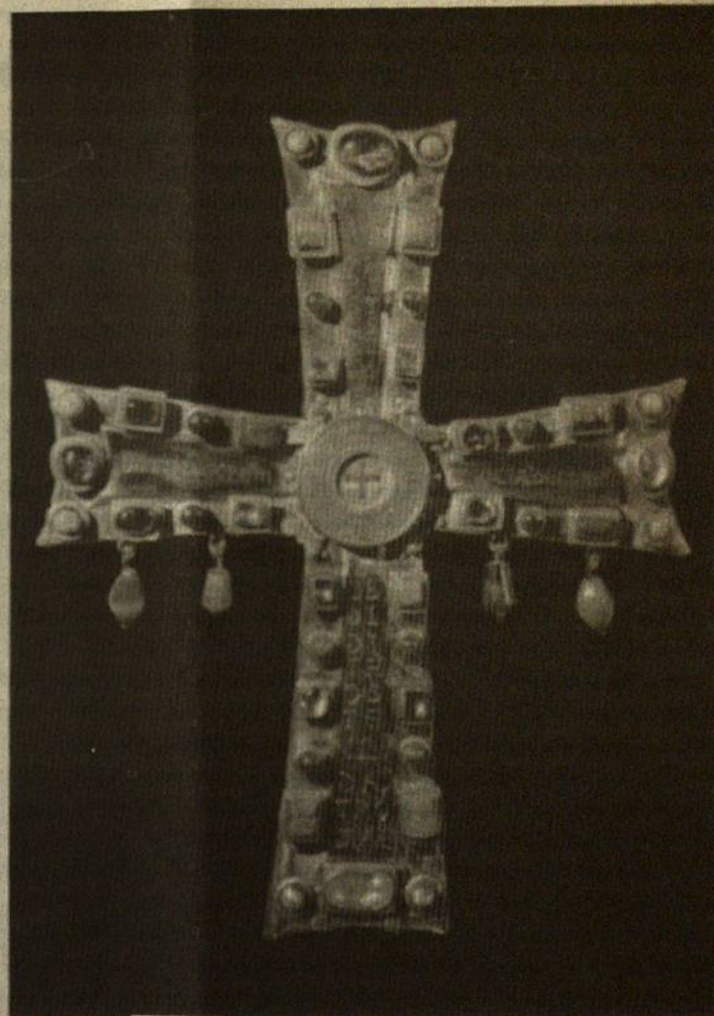
Vatikano meno kūrinių paroda buvo oficialiai atidaryta šeštadienį, vasario 7 d. Tiesa, šis atidarymas buvo skirtas tik muziejaus nariams, o viešas lankymas prasidėjo kitą dieną. Tą šeštadienį muziejuje vyko nemaža renginių: paskaitų, koncertų ir vaišių. Dalyvavo nepaprastai daug svečių, visos muziejaus patalpos buvo užpildytos. Koncertavo daininkai ir muzikantai; vienur grojo styginis kvartetas, kitur solistai atliko įvairių kompozitorių kūrinius, o iš kitų patalpų sklido arfos, pianino, klavesino ir vargonų garsai. Tarp šių muzikos garsų kiekvienas galėjo vaišintis įvairiais gėrimais ir užkandžiais. Vakaras tokioje itin jaukioje nuotaikoje tęsėsi iki 12 valandos.

Vatikano meno kūriniai čia išdėstyti penkiose galerijose ir apima laikotarpius nuo ankstyvos krikščionybės iki renesanso ir baroko. Svarbiausias visos parodos objektas – imperatoriaus Justino II kryžius, kuris VI šimtmečiu buvo padovanotas popiežiui Jonui III. Šis kryžius buvo

sukurtas saugoti svarbias Kristaus relikvijas. Kryžiaus centre – apvalioje plokštėje įmontuotas medinis kryžius, pagamintas iš medžio, ant kurio buvo nukryžiuotas Kristus. Tą medį rado imperatoriaus Konstantino motina IV šimtmečiu, Kristaus nukryžiuavimo vietoje. Įrašas lotynų kalba sako, kad tai yra medis, ant kurio Kristus buvo priešų nukryžiuotas (Lingo Qvo Christus Humanum Subdidit Hostem). Kita kryžiaus pusė – auksinė su penkiais medalionais, kurių centrinia me – Dievo Avinėlis, t.y. Kristus. Kryžiaus dešinėje pusėje – medalionas su imperatoriaus Justino atvaizdu, kairėje – medalionas su jo žmonos Sofijos atvaizdu. Būdinga ypatybė, kad imperatoriaus ir jo žmonos atvaizdai yra išdėstyti toje pačioje horizontalioje linijoje su Kristumi. Tai rodo bizantinės sistemos ir pačios imperatoriškos galybės svorį bei dar užsilikusią cezarinę dvasią.

Justino II kryžius, žinoma, nėra muziejinis objektas. Jis laikomas Romoje šv. Petro bazilikoje ir tik ypatingų švenčių metu vartojamas liturginėse apeigose. Nors Roma buvo daug kartų išgriauta ir apiplėšta, tačiau šis VI šimtmečio kryžius išliko nepalietas ir nesunaikintas. Ir mūsų miestui – nemenka garbė jį pamatyti.

Kitoje galerijoje rodoma grupė meno kūrinių, kurie, kaip ir minėtas kryžius, priklauso Sancta Sanctorum religinio meno daiktams. Čia galima pamatyti tas dėžutes, kuriose popiežius Leonas XIII buvo sudėjęs relikvijas ir paslėpęs jas Sant Lorenzo koplyčios altoriuje. Dėžės – kryžiaus formos ir stačiakampės. Jos pagamintos iš aukso ir sidabro lydinio su įdomia

Imperatoriaus Justino II kryžius

garsių dailininkų ornamentika. Dangtyje galima matyti Kristaus gyvenimo ciklą nuo gimimo iki nukryžiuavimo. Kai kurių dėželių viršus emaliuotas ir papuoštas spalvingais vaizdais. Įdomu, kad IX šimtmečiu jau buvo pradėta naudoti emalio technika, kuri čia taip puikiai atlikta, kad vaizdai net sukelia trimatės erdvės įspūdį. Tarp šių meno kūrinių padėta ir paprasta dėžutė, tačiau atkreipianti lankytojų dėmesį. Ji pilna įvairių relikvijų arba, galima sakyti, suvenyrų, kuriuos maldininkai yra surinkę Šventojoje žemėje. Tai akmenys ar medžio gabalėliai, kuriuos Kristus yra palietęs savo rankom ar kojom. Labai būdingas šios dėžės dangtelis, kuris iš vidaus papuoštas piešiniais iš VI šimtmečio. Piešiniai vaizduoja Kristaus gyvenimą ir yra nepaprastai gerai išsilaikę.

Trečioje galerijoje – įvairūs viduramžių rankraščiai, kurių viršeliai išpuošti aukso ir šilko siūlų gobelenais. Čia daugiausia dalyvavo renesanso dailininkai, kurie tada puošdavo ir iliustruodavo bažnytines knygas. Štai didelio formato Sikstinų koplyčios choro giesmynas, datuotas 1513 metais, labai spalvingai iliustruotas auksu ir tempera. Arba didelė Popiežiaus Aleksandro VI Mišių knyga, kuri buvo naudojama tik Kalėdų metu, taip pat gražiai įrišta, su popiežiaus atvaizdu viršelyje, spalvingai iliustruota. Toliau rinkinys rankraščių, sudarantis Sikstinų koplyčios Konstituciją, iliustruotas prancūzų dailininko Vincent Reymond.

Ketvirtoje galerijoje –

brangūs bažnytiniai rūbai, austi šilko ir aukso siūlais. Rodomi gobelenai, kuriais Didžiojo Ketvirtadienio pamaldų metu būdavo uždeginamas altoriaus priekis, o taip pat mažesni gobeleno gabalai – komunikai uždengti. Šie audiniai pagaminti Mediči gobelenų audykloje pagal dailininko Alessandro Allori projektą. Labai įspūdingi popiežiaus Klemenso VIII bažnytiniai rūbai, kuriuos jam dovanojo Ferdinandas de Mediči. Toliau stulos – taip pat šilko ir aukso siūlais austos, kurias sukūrė dail. Guaspari di Bortolomeo Papini 1621 m.

Penktoje galerijoje – skulptūros. Tai popiežių biustai ir mažesnės bronzinės skulptūros. Nedidelė, bet sudėtinga dail. Alesandro Algardi skulptūra, vaizduojanti Kristaus krikštą: šv. Jonas pila Kristui vandenį ant galvos, o tarp jų – angelas, prisiglaudęs prie Kristaus. Ši skulptūra buvo dovanota popiežiui Inocentui X. Taip pat įdomi nedidelė terakoto (terra cotta) skulptūrėlė Lorenzo Bernini iš 1598 metų, vaizduojanti Kristų su vaikais. Rodomi labai puošnūs rėmai, pagaminti iš aukso ir sidabro lydinio ir išpuošti brangakmeniais. Juos sukūrė dailininkas Francesco Comi. Į šiuos rėmus įdėtas seniausias Kristaus atvaizdas.

Paskutinėje galerijoje paroda užbaigiama dideliu dailininko Caravaggio nutapytu paveikslu: Kristus dedamas į karstą: Nikodemus ir Jonas deda Kristų į karstą, o trys Marijos išreiškia savo skausmą.

(Nukelta į 10 psl.)

Nuotraukoje iš kairės: Klyvlendo Meno muziejaus direktorius R. Bergman, muziejaus kuratorė Diana de Garzia ir Henrikas Stasas.

Vladas Vijeikis

PASLAPTIS

Šimtai, o gal net tūkstančiai advokatų, žurnalistų, psichologų ir kitokių sensacijas mėgstančių žmonių iki įgrįšimo kalba apie prezidentą ir Moniką. Jau ištyrinėjo ir apvartė tą reikalą iš visų keturių pusių. Neturėdami apie ką kalbėti, patys dar kažką išranda. Ir visa tai vyksta vien dėl to, kad mergaitė nemo-kėjo laikyti paslapties. Tuose reikaluose jos nepatyrusios. Reikia žinoti, kad posakis "niekam nesakyk" yra visai bevertis. Pasidalinti paslaptimi su kuo nors yra tas pats, lyg pranešum per Internetą. Taigi ta "paslaptis" pasklido po visą pasaulį.

Šia proga man prisimena graikų mitologinė sakmė apie paslapties laikymą. Štai kaip buvo.

Apolonas supyko ant karaliaus Mido ir priaugino jam asilo ausis. Žinoma, kad karaliui nepatogu rodytis su tokiomis ausimis. Tad jis pasisiuvo aukštą kepurę ir tuo būdu paslėpė tą nevykusį papuošalą. Ir niekas nežinojo, kad karalius turi asilo ausis. Įtariu, kad metams bėgant tokia kepurė pavirto į karūną. Taigi karalius Midas yra karūnų pionierius. Bet ne apie tai. Karalius nešiojo tą kepurę, kol jam prireikė apsikirpti plaukus. Savo plaukų dailintoją mirties bausme prigrasino, kad niekam nesakytų.

Baisi kankynė! Tokia žinia, bet niekam negali pasakyti. Vargšėlę taip spaudė ta paslaptis, kad ji negalėjo rasti sau ramios vietos. Pagaliau nebeiškentė. Nuėjo į sodą, iškasė duobę ir pasakė: "Karalius Midas turi asilo ausis". Ir skubiai užkasė. Jai žymiai

palengvėjo. Bet ant duobės išaugo krūmas ir vėjui pučiant šnabždėjo: "Karalius Midas turi asilo ausis, karalius Midas turi asilo ausis..." Ir taip visas pasaulis sužinojo.

Tai labai pamokanti simbolika visiems, kurie nori išlaikyti paslaptį. Įtariu, kad Monika neskaitė šios istorijos. Jeigu būtų skaičiusi ir išidėmėjusi, šiandien niekas nežinotų. Bet ką tada veiktų politikieriai ir žurnalistai, kurie pragyvena iš tokių istorijų?

APIE OLIMPIADA

Pasigirdo liūdnų balsų, apverkiančių, kad Lietuva nebuvo parodyta Žiemos olimpiados atidarymo eitynėse Japonijoje. Tie turbūt nežino, kad televizijos stočių laikas yra labai ribotas ir kainuoja milijonus. Tad iš tokios daugybės dalyvaujančių tautų Lietuva galėjo prasilsti neparodyta. Bet kodėl tie patys pikto veido riteriai nepageidauja, kad Lietuva būtų parodyta paskutinėje vietoje?

Žinoma, dabar olimpinės žaidynės taip užgožė komercija, kad nebeaišku, kur sportas, o kur pinigai. Girdėjau vieną sporto entuziastą skundžiantis, kad olimpinės žaidynės yra tik pakenčiama būtinybė. Dar kiti tvirtina, kad svarbiausia yra ne laimėti, o dalyvauti. Tad jeigu laimėjimai nesvarbu, tad gal tegu žaidėjai susirenka, pabendrauja, "paparaduoja". Paskui surengiama loterija ir medaliai išdalinami tiems, kurie laimėjo laimingą bilietą.

Lietuvos ministrai ir kiti aukšti pareigūnai tą seniai praktikoja. Jiems nesvarbu ką nors pasiekti ar laimėti. Svarbu: pabuvoti Amerikoje. Dabar eilė – naujiems ministrams.

SKELBIMAS
Parduodamos
naujos
automatinės durys
vienos mašinos
garažui.
Kreiptis tel.
(216) 486-3912.

"Dirvos" novelės konkurso laimėtojai ĮVYKIS PRIE JIEZNO

Andrius Norimas

(Tęsinys)

Sukritę įdubiman už tų krūmų, jau laisviau atsikvėpė. Bet tuoj vėl pakilo ir leidosi bėgti atgal, į buvusią poziciją, už nedidelės aukštumėlės. Kai visi pasijuto visiškai saugūs, Algis kreipėsi į savo grupelę...

– Vyrai, mus išdavė tasai ruskis Četuchinas... Jis nuvedė mūsų draugus į nelaisvę pas bolševikus... Jie visi girdėjo, kaip aš surikau, bet kodėl jie manęs nepaklausė?

– Aš mačiau, kaip Četuchinas grasino savo ginklu, atsisukęs į vyrus...

– Ir aš mačiau!

Tai atsiliopė keli savanoriai.

– Gerai, vyrai. Juozai, nubėk pas karininką Zaskevičių ir pranešk jam, kas atsitiko. O mes visi trauksimės link antrojo būrio, į aną Jiezną pakraštį.

Tulaba tylėdamas vykdė Algio įsakymą ir greit nužingsniavo, o kitus Algis išrikiavo ir sukomandavo eiti paskui. Tik jie ėjo lėčiau. Eidamas Algis svarstė, ar teisingai pasielgė, neįvykdęs vado įsakymo eiti paskui jį pas bolševikus.

"Juk aiškiai mačiau, kad jis norėjo pats pereiti pas savo tautiečius ir kartu pervesti keliolika savanorių. Norėjo pervesti visą būtį! Balta vėliavėlė arba skepetaitė reiškia pasidavimą. O rusui juk nerūpi Lietuvos laisvė! Ar mane nubaus už tokį vado įsakymo nevykdymą, ar pasmerks? Juk šaudžiau į priešą... O daugumą vyrų ėjo akiai paskui vadą... Jie nesuprato, kas dedasi. Jie tik žinojo, kad turi vykdyti vado įsakymus..."

Mąstymai nutrūko, nes būrelis jau matė kuopos vado antrąjį būrį. Kai prisiartinio prie karininko Zaskevičiaus, Algis atraportavo:

– Tamsta vade, mus išdavė būrio vadas Četuchinas ir pats perėjo pas bolševikus su kitais kareiviais.

– Jau žinau. Savanoris Tulaba papasakojo, man kaip ten buvo. O kuo pats vardu?

– Algirdas, tamsta vade!

– Sakyk, Algirdai, kada gi patyrei apie išdavimą?

– Jau žygiuojant rikiuotėje į priešą pusę. Supratau, kad įsakymas atakai pakeistas Četuchino valia ir kad balta vėliavukė reiškia pasidavimą. Galvojau, ką gi aš, paprastas kareivis, žinau... Bet nutariau, kad jei ne dabar, tai niekad... Į bolševikų rankas nenorėjau patekti...

– Gerai padarei, Algirdai! Nors nevykdei vado įsakymo, bet aš pats, tavo dėtas,

kitaip nepasielgčiau. Išgelbėjai kitų draugų gyvybes... O anie, pas bolševikus patekę, kažin ar išliks gyvi...

Zaskevičius patakšėjo ranka Algio petį, o šis net nuraudo gavęs tokį pagyrimą.

* * *

Po trijų dienų karininko Zaskevičiaus dalinys su Žemaičio kuopa dar kartą puolė Jiezną iš pietvakarių pusės, pro Sekionių kaimą. Lietuvių raitelių būrys su vadu Goštautu apėjo Jiezną ežerą ir pradėjo puolimą iš pietų.

Ukanotą žiemos rytą prasidėjo lietuvių jėgų puolimas, siekiant atsiimti Jiezną. Bolševikai į tai neatsakė ugnimi. Atjoję žvalgai pranešė, jog priešas panikoje. Išsigandę smarkaus artilerijos bombardavimo, bolševikai pradėjo bėgti link Stakliškių, nes kitą atsitraukimo kelią jiems nebeliko. Džiaugėsi turėdami bent šį išėjimą iš apsupimo. Algio būrys puolė, šaudydamas iš šautuvų ir sėkmingai artėdamas prie miestelio.

Atbėgęs iš gretimo būrio savanoris atraportavo Algiiui, nes jis laikinai ėjo būrininko pareigas.

– Ties Liciškėnais vokiečiai nukovė arklį, pakinkytą į roges. Jose jau pasirošę pabėgimui sėdėjo apie tuzinas bolševikų vadų. Palikę nejudančias roges su jose pakrautais kulkosvaidžiais, bolševikai spruko į rytus.

Kitą dieną Jiezną gyven-tojai nurodė karininkui Zaskevičiui, kur buvo užkasti bolševikų nužudytieji savanoriai, tie patys, kurie su karininku Četuchinu buvo perėję priešą pusėn. Zaskevičius su keliais būrių vadais ir būrininkais, jų tarpe ir su Algiiu, apžiūrėjo atkastus lavonus. Visi jie buvo be viršutinių drabužių, sukrūvintais baltiniais.

– Tie žvėrys juos kankino! Štai durtuvų žaizdos krūtinėse, perdurti pilvai, subdyti veidai... Ir čia! Atrodo, kartais arba durtuvais kapota. Taip, piovimu žaizdos ir mėlynės.

Vadui Zaskevičiui kalbant, Algis nusiuko nuo žiauraus vaizdo, vos sulaikydamas ašaras. Nukankintųjų tarpe atpažino visus su Četuchinu pas bolševikus perėjusius savanorius, bet buvo ir jam nepažįstamų vyrų lavonai, gal Jiezną gyventojų ar anksčiau paimtųjų belaisvių.

– Šitai apgautieji savanoriai baigė gyvenimą...

Karininkas Zaskevičius suskaičiavo aštuoniolika lavonų. Nė gyvenimo neįpusėjusių jaunų vyrų. Jų tarpe Če-

tuchino nebuvo. Niekas neatpažino ir jo padėjėjo Gatavecko kūno.

– Manau, kad bolševikai jų nežudė, nes jie pasitarnavo pervedę jiems lietuvių aukų, – Zaskevičius liūdnai nuleido galvą.

– O ką darysime su šituo skuduru?

Vienas savanoris parodė rankoje už kampo laikomą bolševikų paliktą pulko vėliavą. Zaskevičius pakėlė supurvintą vėliavos kampą ir atskleidė joje įrašą visų akimis: "Vilniaus šaulių pulkas. Visų šalių proletarai, vienykitės!" Viduryje – kūjis ir piautuvus. Antroje vėliavos pusėje po penkiakampe žvaigždė – užrašas rusų kalba: "Taika – liūšnom, karas – rūmams".

– Tai mūsų karo grobis, vyrai. Neišmesime. Kada nors ši vėliava bus išstatyta mūsų muziejuje. Ji bus mūsų laimėto mūsų liudytoja.

Paduodamas vėliavą, kreipėsi į Algį.

– Algirdai, nunešk šitą vėliavą į mokyklą, kad mokyklos vedėjas ją laikinai pasaugotų, kol padėsime į muziejų. Dievas apšvietė tave, kad išgelbėjai kelių savo draugų gyvybes tam, kad jie dalyvautų kitame Jiezną puolime ir laimėtų. Mums pavyko nugalėti priešą mūsų tėvynei Lietuvai labai svarbiose kautynėse. Tos kautynės mūsų karinėje istorijoje greičiausiai bus pavadintos Jiezną kautynėmis.

Nešdamas bolševikų vėliavą mokyklon, Algis nesi-stengė sulaikyti riedančių skruostais ašarų. Giliai širdyje juto palaimingą pasitenkinimą, išgirdus iš kuopos vado pagyrimo žodžius.

* * *

Mokyklos vienoje klasėje įsitaisė Zaskevičiaus suvestinės kuopos raštinė. Algirdas įėjo, nes durys buvo atdaros. Raštinėje karininkas Žemaitis pažvelgė į įėjusį savanorį su purvina vėliava, paskui pažiūrėjo į kitą karininką, buvusį kambaryje. Šis susijuošęs diržu mundurą, bet be šaunamojo ginklo. Algis pastebėjo ant stalo, tarp įvairių popierių, gulinčią makštį ir pistoletą joje.

– Kas gi čia? – paklausė Žemaitis.

– Tai bolševikų pulko vėliava. Vadas įsakė perduoti ją mokyklos vedėjui, kol bus įkurtas muziejus. Tada šita vėliava ten turės būti.

– Leiskit man ją apvalyti, – pasisiūlė nepažįstamas Algiiui karininkas. Jis pastebėjo kitokius laipsnio ženklus ant pečiuose.

Neringa Inc. su Nek.Pr.Marijos Seserimis
organizuoja ir praveda stovyklas
"Neringos" stovyklavietėje Vermonte

1998m. "NERINGOS" STOVYKLOS

LIETUVIŲ KALBA

Birž. 21-27 d.d. - Jaunuoliams 17-20 m.
Birž. 28-liepos 11 d.d. - Vaikams 6-10 m.

Liepos 12-26 d.d. - Vaikams 10-16 m.

Liepos 26-rugpiūčio 1 d.d. - Šeimoms su mažais vaikučiais

ANGLŲ KALBA - LIETUVIŲ KILMĖS

Rugpiūčio 2-15 d.d. - Vaikams 7-16 m.

Rugpiūčio 19-23 d.d. - Šeimoms su mažais vaikučiais

INFORMACIJA - REGISTRACIJA

kreiptis į Daną Grajauskaitę:

66 Salisbury Rd. Watertown MA 02172

tel: 617-923-4583 e-mail: neringai@yahoo.com

SPORTO ŽINIOS

VYRŲ SENJORŲ KREPŠINIO PIRMENYBĖS

Šiaurės Amerikos lietuvių vyrų senjorų (35 m. ir vyresnių) krepšinio pirmenybės įvyks kovo 28 ir 29 dienomis Klyvlende (Cleveland, OH). Jas vykdo LSK "Žaibas".

Senjorų klasei priklausio 35 metų ir vyresni vyrai, t.y. gimusieji 1963 m. ir anksčiau. Pradinės registracijos duomenys rodo, kad susidomėjimą šiomis varžybomis pareiškė pakankamas komandų skaičius.

Išsamesnės žinios siunčiamos krepšinio komandas

turintiems klubams. Naujas komandas prašome kreiptis į Vidą Tatarūną šiuo adresu: 8697 Harvest Home Dr., Mentor, OH 44060. Tel. 440-209-0440. Faksas: 216/481-6064, e-mail: vidas_tatarunas@keybank.com

Dalyvavimas – atviras visiems junginiams, atliksiantiems 1998 m. ŠALFASS-gos metinę registraciją.

ŠALFASS
KREPŠINIO KOMITETAS
ŠALFASS CENTRO
VALDYBA

ANDRIAUS MAMONTOVO KONCERTAS

Klyvlendo lietuvių sambūris "Gija" kviečia visus į Andriaus Mamontovo koncertą, kuris įvyks kovo 13 d. 7:30 v.v. Lietuvių namų virtutinėje salėje. Norime trumpai pristatyti šį mūsų svečią.

Andrius Mamontovas gimė 1967 metais Vilniuje. Augdamas domėjosi muzika, surado bendraminčių. Taip po truputį susikūrė ansamblis "Foje", ilgam užvaldęs Lietuvos muzikinę sceną. Pirmasis šios grupės koncertas įvyko 1983 m. lapkričio pradžioje, o labiausiai ji išgarsėjo 1986 metais, sudainavusi dainą "Laužo šviesa" ir dalyvavusi, kuriant filmą "Kažkas atsitiko". "Foje" muzikantai yra įrašę per 10 albumų, kurių, apytiksliai skaičiuojant, parduota daugiau kaip 300 000 kopijų.

Andrius Mamontovas iki pat grupės atsisveikinimo koncerto buvo jos vadovas ir įkvėpėjas, nors nesklendimų ir nesutarimų paskutiniaisiais metais pasitaikydavo. Netgi ir dėl grupės iširimo nuomonės nesutapo. Andrius Mamontovas teigė, kad "laimi visos grupės, kurios baigia groti laiku. Noriu, kad prisiminimuose "Foje" liktų kaip visada populiarūs, "nenušėję" grupė. Dėmesys, kuri mes jaučiame dabar, rodo,

kad nutraukiame laiką". Praeitų metų gegužės 17 d. Vilniuje, Vingio parke, "Foje" padėjo "tašką" savo 14 metų gyvavimo istorijoje. Grupės vadybininko Artūro Butkevičiaus teigimu į šį koncertą susirinko per 50.000 žmonių. Tik "Foje" muzikantams pavyko sukviesti į savo koncertą tiek daug publikos.

Koncerto, trukusio daugiau kaip tris valandas, metu žiūrovai išgirdo 30 pačių gerbėjų išrinktų dainų ir turėjo galimybę dalyvauti loterijoje, kurios pagrindinis prizas – Andriaus Mamontovo gitara, kuria jis grojo nuo 1992 metų. Koncertui įpusėjus, Ryšių ir Informatikos ministras R. Pleikys užlipo į sceną ir pranešė, kad "Foje" muzikantai už savo veiklą Vyriausybė apdovanojo 50.000 litų premija.

Koncertas pasižymėjo gausybe specialių efektų: per dainos "Meilės nebus per daug" priedainį naktinį dangų nutviekisdavo fejerverko ugnys, o dainuojant "Laužo šviesa" fejerverko ugnies kriokliai krito nuo pusapvalio Vingio parko estrados stogo ir laiptais garmėjo žemyn. Po

paskutinės koncerto dainos, publika, supratusi, kad muzikantai nebegriš, vietoj tradicinio "Pakartot!", šaukė "Ačiū", ir dar ilgai, negalėdami patikėti, kad tai – pabaiga, nesiskirstė. Tuo metu skambėjo gerbėjų nuotaką atspindinti fonograma: smuikas liūdnai griežė "Laužo šviesos" melodiją.

Andrius Mamontovas, paklaustas, kaip jautėsi po paskutinio koncerto, atsakė: "Nuvažiauvau vakarienai į "Ritos smuklę". Išėjau iš ten jau auštant, ir mane apėmė toks jausmas lyg vidurinėje mokykloje po išleistuvių. Baigėsi kažkoks gyvenimo laikotarpis. Nejaučiau jokio skausmo. Gal tik atlikdamas paskutines dainas koncerte jaučiau, kad kažkas iš tikrųjų baigėsi. Žinojau, kad daugiau niekada to nebus."

"Foje" grupės pabaiga visiems nariams tapo kažko pradžia. Kaip susiklostys muzikantų likimai – nežinia. Aišku viena, kad visi vienaip ar kitaip liks prisirišę prie muzikos. Andriaus Mamontovo tolimesnis kelias tuo metu irgi nebuvo aiškus. Dar prieš baigiamąjį koncertą buvo pagarsėjęs kaip aktorius, suvaidinęs Hamletą vaidmenį Europoje labai didelio pripažinimo sulaukusiame Eimunto Nekrošiaus spektaklyje "Hamletas". Daug kas labai skeptiškai žiūrėjo į tokį E. Nekrošiaus pasirinkimą pagrindiniam vaidmeniui: per jaunas, nepatyręs ir t.t. Ir gal būtų tas skeptiškumas būtų ir pasitvirtinęs, tačiau spektaklis buvo taip surežisuotas, kad muzika atliko vieną iš pagrindinių "vaidmenų", tuo pačiu padėdama Andriui Mamontovui "ištempti" visą, įtampos pilną rolę. Fausto Latėno kosminė, "sintetinė", kiek eklektiška muzika sąlygojo šio spektaklio unikalų žanrą.

Nekrošiaus "Hamletas" – tai amžina Tėvo ir Sūnaus istorija. A. Mamontovo Hamletas – tai jo kartos istorija.

VATIKANO MENO TURTŲ PARODA

(Atkelta iš 8 psl.)

Kristaus motiną Mariją dailininkas vaizduoja senesne moterimi, kuri tiesia ranką į Kristaus kūną. Marija Magdalena šluostosi ašaras, o Marija Kleopa – iškėlus rankas į dangų. Tai vienas iš didesnių ir geresnių Caravaggio darbų, Paveikslo fonas visiškai tamsus, tik jame atvaizduoti žmonės – apšviesti. Manoma, kad jis paveikslą tapė prie žvakės šviesos. Be to, tapydamas šį paveikslą, dailininkas eksperimentavo su šviesa, ieškodamas būdų, kaip šviesos pagalba galima išryškinti dramatiškus momentus. Šis paveikslas buvo tapytas 1603-4 metais ir buvo skirtas Pietro Vittrice šeimos koplyčiai.

Čia pateikiu tik bendrą parodos vaizdą. Parodos lankytojai gali labiau įsigilinti į rodokus meno kūrinius, juos geriau suprasti ir jais pasigėrėti.

Tiek "Foje" muzika, tiek Hamletą vaidmuo siekė vieno tikslo – išjudinti jauną ar nebūtinai jauną žmogų, kad jis pradėtų abejoti, pažūrėtų į save ir supantį pasaulį, pagalvotų, ar teisingai gyvena, ką jis veikia, ką jis galvoja.

"Praėjusi vasara man buvo tokia, kokios buvo tik vaikystėje. Nieko nereikėjo veikti, nebuvo nei koncertų, nei spektaklių. Beveik visą laiką leidau Vilniuje. Su žmona kelioms savaitėms išvažiauvau į Amsterdamą. Vienintelis naudingas dalykas, kurį padariau – parašiau keletą naujų dainų naujam albumui". Taigi tolimesniuose Andriaus Mamontovo planuose – gal teatras, gal poezijos vakarai, gal solinė muzikanto karjera. O gal viskas kartu... Šįkart maloniai visus kviečiame apsilankyti Andriaus Mamontovo soliniame koncerte, pasiklausyti senų ir naujų, dar gal negirdėtų dainų.

Pagal Lietuvos spaudą paruošė Beata Čiurlionienė.

A. † A. JURGIUI BALBATAI

Amžinybėn iškeliavus, reiškiau nuoširdžią užuojautą žmonai ADELAIDAI, seseriai bei giminėms – Sofijai ir Stasiui Vaškiams.

Liūdžiu kartu.

Bronė Miklienė

Florida

A. † A. FELICIJAI JASINEVIČIENEI

staiga iškeliavus į Amžinuosius namus, jos dukrą Dr. ROMĄ DEGESIENĘ su šeima, bei kitus šeimos narius ir gimines nuoširdžiai užjaučiame

Ohio lietuvių
gydytojų draugija

A. † A. FELICIJAI JASINEVIČIENEI

mirus, reiškiam nuoširdžią užuojautą jos dukrai Dr. ROMAI DEGESIENEI ir visai jų šeimai

Dalia ir Kazys Bobeliai
su šeima

LIETUVIŲ TAUTINĖS KAPINĖS

Mirtis visada sukelia liūdesio jausmus ir sudaro didelį galvosukį. Turint laiko, kviečiame aplankyti Čikagos lietuviškas kapines, pamatyti kur ilsisi daug žymių lietuvių, ir kur galite išsirinkti laidojimui vietą ateičiai.

Duobių pasirinkimas didelis ir kainos yra nuo \$400 - \$775. Įmokėjus 10% galima išsimokėti per 2 metus be nuošimčių. Perkant 4 duobes galima gauti 10 % kainos nuolaidą.

Norėdami gauti išsamesnių žinių, skambinkite arba užsukite į kapinių raštinę. Darbo valandos: 8 - 4:30 p.p., šeštadieniais 8 - 1:00 p.p.

8201 S. KEAN AVE.
JUSTICE, IL 60458-1720
Tel. (708) 458-0638

SUSIRINKIMAS

Čikagos Lietuvių tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkimas įvyks kovo 15 d., sekmadienį, 1:00 valandą po pietų Amerikos Legiono Dariaus ir Girėno posto didžiojoje salėje, 4416 So. Western Ave, Chicago, IL. Bus renkamas vienas direktorius, kuriam reikės užbaigti mirusio direktoriaus dviejų metų terminui numatytą veiklą

Čikagos Lietuvių Tautinių kapinių administracija

RENGINIŲ KALENDORIUS

• KOVO 13 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro Lietuvių namų viršutinėje salėje koncertuoja grupės "Foje" solistas Andrius Mamontovas. Įėjimas – 10 dol. Dėl bilietų skambinti Dainiui Zalensai tel. 481-0011. Rengia sambūris "Gija".

• KOVO 22d. 11:30 val., po Mišių Dievo Motinos svėtinėje – Lietuvių bendruomenės apylinkės metinis susirinkimas.

• KOVO 28 ir 29 d. – Šiaurės Amerikos lietuvių senjorų (vyresnių kaip 35 m.) krepšinio turnyras Dievo Motinos parapijos salėje ir Boromeo seminarijoje.

• BALANDŽIO 4-5 d. – Šv. Jurgio parapijos velykinių kepinų pardavimas.

• BALANDŽIO 5 d. – Kaziuko mugė. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) skautija.

• BALANDŽIO 19 d. – Šv. Jurgio parapijos Atvelykio stalas – parapijos salėje.

• GEGUŽĖS 2 d. 7 val. vakaro Dievo Motinos parapijos Didžiojoje salėje – Punksko lietuvių ansamblio "Tul-

pė" koncertas. Rengia LB apylinkės valdyba.

• GEGUŽĖS 10 d. 11:30 v. ryto – Motinos Dienos priešpiečiai – parapijos salėje. Rengia šv. Jurgio parapijos taryba.

• GEGUŽĖS 25 d. 8:30 v. ryto – Memorial Day: apeigos, šv. Mišios, pusryčiai. Rengia Katalikų karo veteranų 613-asis postas Šv. Jurgio parapijoje.

• GEGUŽĖS 30-31 d. – Atėitinių šeimos šventė Dievo Motinos parapijos patalpose. Šeštadienį – Bostono vyrų seksteto koncertas, sekmadienį – šv. Mišios ir akademija.

• BIRŽELIO 14 d. Pabaltiečių tragiškojo birželio minėjimas – šv. Jurgio parapijoje.

• LIEPOS 19 d. 11:30 ryto – šv. Jurgio parapijos gegužinė šv. Jurgio parapijos sodyboje.

• SPALIO 10 d. – Baltiečių draugystės vakaras. Rengia Klyvlendo (Cleveland, OH) baltiečių komitetas.

• SPALIO 17 d., šeštadienį, Dievo Motinos parapijos didžiojoje salėje koncertuos

Dr. V. Stankaus nuotraukoje (iš kairės): dr. Giedrė Matienė, dr. Stepas Matas, Lukas Laniauskas, Rita Balytė, Ohio valstijos gubernatorius George Voinovich.

Lietuvos partizanų ansamblis "Girios aidai".

• LAPKRIČIO 15 d. – nuo 11:30 iki 3:30 v.p.p. – šv. Jurgio parapijos rudens festivalis.

• GRUODŽIO 19-20 d. – šv. Jurgio parapijos kalėdinių kepinų pardavimas.

• GRUODŽIO 24 d. 9:30 – Bendros Kūčios šv. Jurgio parapijos salėje.

MALONIAI VISUS KVICIAME!

Lietuvos Respublikos Prezidento Valdo Adamkaus inauguracijos vaizduotė bus rodoma kovo 15 d., sekmadienį, 4:00 val. po pietų Dievo Motinos parapijos auditorijoje. Ši renginį globoja LR Garbės generalinis konsulas Klyvlende (Cleveland, OH).

BALFO SUSIRINKIMAS

Klyvlendo BALF'o 145 skyriaus metinis susirinkimas įvyks kovo 13 d. 4 val. po pietų, Lietuvių namų žemutinėje salėje. Kviečiame dalyvauti.

PENSININKŲ ŽINIOS

Vasario 19 d. posėdžiauvo naujoji klubo valdyba. Pirmininkavo dabartinis valdybos pirmininkas Vytautas Staškus. Buvęs valdybos pirmininkas Jurgis Malskis perdavė pareigas sausio 14 d. Sumanus bei energingas, 13 metų vadovavęs klubui Jurgis Malskis buvo išrinktas Garbės pirmininku. Visi pensininkai linki daug gražių, ramių bei sveikų dienų ir poilsį pasitraukusiam aktyviam Klyvlendo (Cleveland) lietuvių telkinio visuomenės veikėjui.

Klubo nariai į savo susirinkimą buvo suėję kovo 5 d. Prisiminėme Kovo 11-ąją, kai prieš 8 metus buvo atkurta Lietuvos valstybė. Išklausėme Barbaros Collins pranešimą, kaip sumažinti šildymo išlaidas. Šis pranešimas buvo trumpas, nes buvo išdalinta literatūra, kuri detalai paaiškina, kaip naudotis lengvatomis.

Sveikiname Jona Balbatą, sugrįžusį į mūsų eiles po ligos. Reiškiame gilią užuojautą Juozui Jasinevičiui ir abiems dukroms ir sūnums bei jų šeimoms, mirus aŭa

Felicijai Jasinevičienei. Mirus aŭa. Ernai Lužienei, gilią užuojautą reiškiamo velionės vyrui Adolfui Lužai.

Sveikiname visus, kovo mėnesį švenčiančius savo gimtadienį. Tai: Vincas Apanius, Eleonora Balandienė, Juozas Kalvaitis, p. Lakačiauskienė, Vytenis Miškinis, Kazys Narbutaitis, Judita Pečiulaitienė, Albina Petukauskienė, Joana Račilienė, Jurgis Šenbergas, Regina Skavičienė, Ona Urban.

Jonas Kazlauskas

ATTENTION! HEARING AID USERS

Buy-one-get-one-free SALE
Premium Zinc Air Hearing Aid Batteries - All Sizes - thru 1/4" 2 pkts. per customer 3/31

FREE HEARING TEST
August 22nd, 23rd, 29th, 30th w/44- call for an appointment

JOHNSON HEARING AID SERVICE

Solving Hearing Problems Since 1970
574 E. 200th St.
Euclid, OH 44119 486-8786

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available worldwide

EXPERTS ON TRAVEL TO EAST EUROPE

passports • visas • prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER 35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095

Telefonas: 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama, teikianti jaukią atmosferą lūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Rita Staškutė-Zvirblienė

Born To Travel

26949 Chagrin Blvd. #103 (Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

LIETUVA – 1998

Skrydžiai į Vilnių – geriausiomis kainomis

Atstovaujame FINNAIR, SAS ir kitas oro linijas. Bendradarbiaujame su Lietuvos Avialinijomis.

MATAS & ASSOCIATES

RITA MATAS • Broker • G.R.I. • Licensed Real Estate Appraiser

17938 Neff Road
Cleveland, OH. 44119
(216) 486-2530

2412 Cedarwood Road
Pepper Pike, Oh. 44124
(216) 473-2530

ADV. VYTAS MATAS teisinis patarėjas

NORMLS

DIRVA

VERTA APLANKYTI

• **Iki kovo 29 d.** – K. Kulhanek paroda "Plėšrieji paukščiai" – Birds of Prey Art Exhibit by J. Kulhanek. Kasdien: 9:30 v.r. – 5 v.p.p.. Brecksville Metroparko gamtos centras, įvažiavimas iš Rt. 82. Tel 440/526-1012.

• **Iki kovo 13 d.** – Mėnulio pilnaties magija – Nature Center at Shaker Lakes, Full Moon Magic – 7 v.v., 2600 South Park Blvd. Tel. 216/321-5935. Užsisakyti iš anksto.

• **Kovo 14 d.** Pradedamas Metroparkų golfo sezonas. Golfo aikštė: Big Met, 4811 Valley PKW., Rocky River Res. Tel 440/331-1070. Little Met, 18599 Old Lorain Rd., Rocky River Res. Tel. 216/941-9672. Manakiki, 35501 Eddy Rd., Willoughby Hills, N. Chagrin Res. Tel. 440/942-2500. Mastick Woods, 19900 Puritas Rd., Rocky River Res. Tel. 216/267-5626. Shawnee Hills, 18753 Egbert Rd., Bedford Res. Tel. 440/232-7184. Sleepy Hollow, 9445 Brecksville Rd., Brecksville Res. tel. 440/526-4285.

• **Kovo 15 d.** – Peslių sekmadienis Hinckley Metropark – Buzzard Sunday. 7v.r. -4v.p.p., Blynų pusryčiai ir paroda pradžios mokykloje, Peslių iškylos, dainos ir pasakojimai, gyvų peslių paroda. Tel 440/526-1012.

• **Kovo 17 d.** – Senolių iškyla gamtoje, iš North Chagrin gamtos centro, 3037 SOM Center Rd., Mayfield Vlg. 10-11:30 v.r., lėtas pasiter Rd., Mayfield Vlg. Tel. 440/473-3370.

• **Kovo 10 d.** – Styginio kvarteto koncertas – The Cleve Chamber Music Soc.: Orion String Quartet with P. Serkin. 8 v. v., Fairmount Temle Auditorium, 23737 Fairmount Blvd. Tel. 216/371-3071.

• **Kovo 13 d.** Bundančio mėnulio šviesoje. 2-3 mylių iškyla – Under the Light of the Awakening Moon – 7 – 8:30 v.v. North Chagrin Nature Center, 3037 SOM Cen-

Lietuvos globėjas – šv. Kazimieras. Skulptūra Klyvlendo m. (Cleveland, OH) šv. Jurgio bažnyčioje. G. Juškėno nuotr.

vaikščiavimas, stebint pavasarį. Tel. 440/473-3370.

• **Kovo 18 d.** – Universiteto srities choro nemokamas koncertas – The Cleve Institute of Music: The University Circle Chorale performs Rossini's Stabat Mater – 8 v.v., 11021 East Blvd. Tel. 216/791-5000.

• **Kovo 19 d.** – Vyno ragavimas – The Arthritis Found. The Tour Continues, Wine Tasting – 6 v.v. – 8 v.v., Eaton Collection 28601 Chagrin Blvd. Tel 216/831-7000,

Klyvlendo "Taupos" narių metinio susirinkimo prezidiume (iš kairės): vedėjas A. Spirikaitis, dr. V. Maurutis, V. Kliorys ir E. Marcinkevičius. V. Bacevičiaus nuotr.

"DIRVAI" AUKOJO:

I. Kriaučeliūnienė, Lem. IL	300
A. Simonaitis, Rockford, IL	100
R. Veitas, Milton MA	65
A. Domarkas, Highland IN	50
B. Karalius, St. Croix U.S	30
I. Vileniškis, Wayland MA	25
V. Stuogis, Clev., OH	25
J. Šulaitis, St. Pete. FL	20
Dr. F. Mažeika, Singer Is. FL	20
J. Žemaitis, Chicago IL	20
V. Dovydaitis, San Clem. CA	20
P. Babickas, Worcester, MA	15
J. Vasys, Dedham, MA	15
V. Misiūnas, Clark NJ	15
V. Jankus, Delran, NJ	15
I. Kučiauskas, Baltimore, MD	15
K. Žukauskas, Chipley, FL	15
J. Paškus, Pompano B. FL	15
J. Liaukus, Elmhurst, IL	15
Dr. V. Maurutis, Kirtland, OH	15
K. Marcinkevičius, Clev, OH	15
Dr. E. Čeičys, St. Pete. FL	15
V. Plečkaitis, Richmond H. OH	15
V. Kažemekaitis, Racine WI	15
G. Valiukėnas, Chicago, IL	15
A. Gilvydis, Evergreen Pk. IL	15
V. Apeikis, Los Angeles, CA	15
G. Repčys, Canada	15
Dr. F. Jaras, Highland IN	15
R. Kisieliūsis, Somerville, NJ	15
J. Velička, Lakewood, OH	12
V. Rack, Eastlake, OH	10
N. Glebus, Brunswick, OH	10
V. Janušis, Clev. OH	10
V. Rociūnas, Indp., OH	10
A. Dirgėkla, Oak Lawn, IL	10
J. Vaineikis, Oak Lawn, IL	10
J. Budreika, Canada	10
O. Šiaudikis, St. Pete. FL	10
R. Janušauskas, Clev. OH	10
D. Alseika, Wexford, PA	10
V. Paliulis, Gansevoort, NY	8
J. Naujokaitis, Cleveland, OH	5
Z. Case, Sacramento, CA	5

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame. Ypatiną padėką reiškiamo mūsų nuolatiniams rėmėjams: I. Kriaučeliūnienei, A. Simonaičiui, R. Veitui, A. ir K. Domarkams ir kt. Jūsų parama ir nuoširdūs paskatinimai labai padeda nelengvame mūsų darbe.

Labai prašome pranešti, jeigu jūsų pavardė nepaminėta arba pastebėjote kokius nors netikslumus.

P.S. TIRE Inc.

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts, Mufflers, lube oil and Filter

• Buy any 4 tires and receive a P.S. Tire hat!

OPEN

Mon.-Fri.: 8 am to 6 pm

866 E. 200 th St.

Sat.: 8 am to 4 pm

Cleveland, Oh. 44119

Paul Stefanac

TELEGROUP

DABAR SU LIETUVA KALBAM
\$0.48
tik už minutę

[GALIOJANTIS TELEGROUP ATSTOVAS • SUSIKALBĖSITĖ LIETUVIŠKAI]

ATLANTIC Express Corp.

PAČIOS ŽEMIAUSIOS
TARPTAUTINIŲ
SKAMBUČIŲ KAINOS

PERSIUNČIAME IR PRISTATOME
SIUNTINIUS GAVĖJUI TIESIAI Į
RANKAS. SIUNČIAME LAIVU IR
AIR CARGO Į LIETUVĄ, LATVIJĄ,
ESTIJĄ, RUSIJĄ, UKRAINĄ,
LENKIJĄ IR KARALIAUČIAUS
SRITĮ. PERSIUNČIAME PINIGUS.
UŽSISAKYKITE AMERIKIETIŠKO
MAISTO KOMPLEKTUS JŪSŲ
GIMINĖMS LIETUVOJE.

IŠ TOLIAU SKAMBINKITE: 1-800-775-7363

ATLANTIC EXPRESS CORP. ATSTOVAS CLEVELAND'e
LITMA IMPORT-EXPORT, Inc. Skyrius dirba:
639 East 185 Str., Cleveland, OH 44119 II-V 10AM - 6PM
Tel. 216-481-0011 VI 10AM - 3PM

TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

Paskolos namų remontui nuo 7%

Del smulkesnės informacijos skambinkit TAUPAI

Prieš perkant naują mašiną – pasiteiraukite TAUPOJE

Naujom mašinom – nuo 7.0% Naudotom mašinom – nuo 8.5%

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį

ir ketvirtadienį ----- 9:00v.r. – 4:00p.p.

penktadienį ----- 9:00v.r. – 6:00p.p.

šeštadienį ----- 9:00v.r. – 12:00p.p.

sekmadienį parapijoje ----- 11:00v.r. – 12:00p.p.

Kiekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000